

ВИПРОБУВАННЯ НА СМІЛИВІСТЬ

Книга для дітей, хворих на рак і лейкемію







Ініціатор та видавець книги:

Благодійний фонд «Опікуни» для дітей вулиці Тюзольто,
хворих на рак та лейкемію
Асоціація батьків дітей, хворих на рак та лейкемію «Ерінтеттек»

Над книгою працювали:

Еріка Бартош
Борсектний док. Черхаті Еріка
Енікьо Фьолдеші
Пийтер Хаусер MD
Крістіан Каллоі MD
Ноура Лехоткої MD
Онномаріо Сентеш
Тоутний Коуня Корнийліо
Ілдіко Вончоу MD

Переклад з англійської та адаптацію для української аудиторії
зробив благодійний фонд «Таблеточки». Підготовку книги до друку здійснив
фонд за підтримки ліцензіара та ілюстраторки Еріки Бартош.

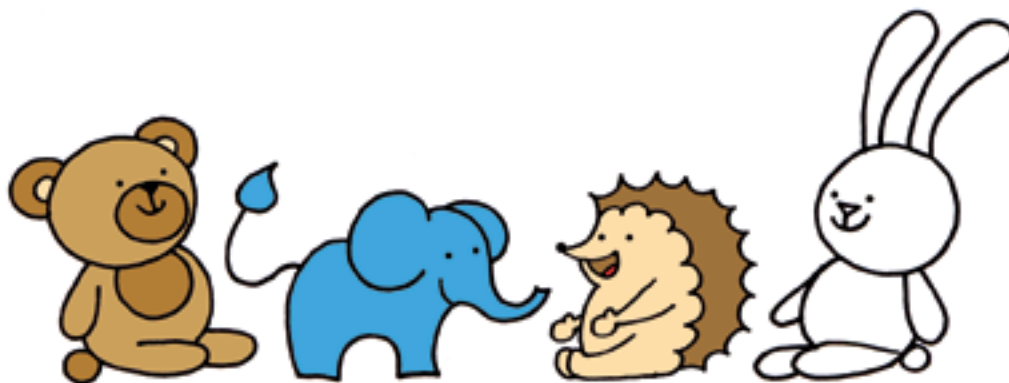
Ілюстраторка Еріка Бартош • www.bartoserika.hu
Макет, додрукарська підготовка: Меліндо Шойом
Коректура: д-р Агоштон Олексондро, Агнеш Діюно Тоут, Крейг А. Боро
Керівник виробництва друкарні: Пийтер Вундерліх
Друк і палітурка: Прайм Рейт КФТ.
Менеджер: д-р Томчані Пийтер
Ілюстрації, редагування © Еріка Бартош

НЕ ДЛЯ ПРОДАЖУ!

Ця книга доступна для індивідуального використання,
та не може бути використана у комерційних цілях

ВИПРОБУВАННЯ НА СМІЛИВІСТЬ

Книга для дітей,
хворих на рак і лейкемію



ЗМІСТ

Вступ	3	З братами та сестрами	62
		Сумую за тобою!	64
ПОЇЗДКА ДО ЛІКАРНІ	4	Домашні завдання	66
У Мартіна болить голова	4	Цитопенія	68
У Кеті болить нога	6	Гарячка та аналіз крові	69
У Тома болить живіт	8	Ізолятор	70
Сюзі виглядає блідою, а її тіло вкрите висипом	10	У мене болить у роті	71
		Переливання	72
ПРИЇЗД ДО ЛІКАРНІ	13	Комар, що розмножує клітини	74
Аналіз крові	14	Тромбоцити	76
Обстеження у рамках випробування на сміливість	18	Навчання у лікарні	78
MPT	20	Однокласники, друзі	80
КТ	24	ЗБРОЯ НОМЕР ДВА:	
Сканування кісток та сканування з MIBG	26	ОПЕРАЦІЯ	82
УЗД	28	Операція	84
Рентген-обстеження	30	ЗБРОЯ НОМЕР ТРИ:	
Люмбальна пункція	32	ОПРОМІНЕННЯ	88
Стовбурові клітини і армія крові	34	Бійці	92
Біопсія кісткового мозку, Сюзі хворіє на лейкемію	36	ГОЛОВНА ЗБРОЯ:	
		ТРАНСПЛАНТАЦІЯ	94
БОРОТЬБА З КЛІТИНАМИ- ПОРУШНИКАМИ	38	Дівчина-оповідачка	96
Порт або центральний венозний катетер	38	Аферез	98
		Острів Маргіт	100
ЗБРОЯ НОМЕР ОДИН:		Обстеження перед трансплантацією	102
ХІМІОТЕРАПІЯ	40	Переведення у бокс	104
Скляний дах	42	Дні мінус	106
Кап-кап-кап	44	День нуль	108
Хвороботворні мікроорганізми та миття рук	46	У боксі	110
Чищення зубів	46	Аплазія	112
Гра в лікарні	48	Приживлення	114
Купання та час сну	52	Коктейль	116
Сімейна кімната	54	Поїздка додому	118
Тато в лікарні	56	Знову вдома	120
Дорогою додому	58	Кінець випробування на сміливість	
Втрата волосся	60	Ти нарешті повністю одужав(ла)	122
		Медичні огляди	124
		Знову з друзями	126
		Прощання з лікарнею	127

ВСТУП

Тіло людини складається з мільярдів крихітних клітин, як замок – з мільйонів крихітних цеглинок. В тілах Мартіна, Кеті, Тома та Сюзі, головних героїв нашої книги, починають з'являтися та ділитися клітини, що поведуться не так, як здорові клітини поруч з ними. У нашій історії ми будемо називати їх клітинами-порушниками. Вони перетворились на злякисні пухлини або спричинили рак крові в організмах наших маленьких героїв. Період, проведений у лікарні, ми будемо називати випробуванням на сміливість, тому що дітям доведеться сміливо пройти серйозні аналізи та процедури, щоб видалити цих порушників зі свого організму.

У цій книзі розповідається про одужання Мартіна, Кеті, Тома та Сюзі, а також про пригоди, які вони пережили в різних лікарнях.





ПОЇЗДКА ДО ЛІКАРНІ

У МАРТИНА БОЛИТЬ ГОЛОВА

Мартін — великий хлопчик. Йому шість років. Він ходить в групу Тедді у дитячому садку «Каштановий сад». Живе у Будапешті з мамою, татом і молодшою сестрою. Мартін любить їздити на велосипеді та відвідувати сусідні ліси. Він також любить малювати і зробив багато чудових малюнків лісу та свого улюбленого білого кролика.

Одного разу Мартін прокинувся від жахливого головного болю. Мама намагалася допомогти, гладячи його по голові і прикладаючи компреси, але біль не зникав. Навіть улюблений шоколад не допоміг! Для хлопчика весь світ обертався, як гігантська карусель, яка не хотіла зупинятися. Мама відвела його до лікаря. У лікарні зробили фото голови Мартіна за допомогою чудодійної машини, яка показала, що відбувається всередині. Там знайшли клітини-порушники, які хотіли побороти здорові клітини. Це спричинило величезний хаос. Лікар відразу зрозумів, що цих порушників необхідно видалити. Мартіну дали ліки, від яких він заснув, а хірург знайшов і прибрав погані клітини з голови цього великого хлопчика. Він навіть отримав круту пов'язку! Після цього Мартіна перевели в іншу лікарню, щоб продовжити боротьбу.





У КЕТІ БОЛИТЬ НОГА

Кеті сім років. Вона вже вміє читати, хоча лише нещодавно пішла до школи. Дівчинка живе в місті Дьюла з батьками, молодшою сестрою і братом. Кеті чудово плаває, бо займається цим з трьох років. Вона навіть стала національною чемпіонкою з плавання брасом у своїй віковій групі! Улюблена тварина дівчинки — їжак. Одного разу в лісі вона поводитися настільки обережно і лагідно, що змогла потримати їжака в руках! Тато навіть зробив фото Кеті з тваринкою. Зараз у неї вдома є іграшковий їжачок, але він не такий колючий, як справжній, а досить м'який.

Одного разу Кеті відчула, що у неї болить нога. Вона помітила крихітну шишку під коліном, навколо якої почервоніла шкіра. Спочатку дівчинка подумала, що вдарилася в басейні під час тренування, але шишка не зникла. Батьки привели її до лікаря, який, на жаль, знайшов у кістках клітини-порушники. Через це вони боліли і ставали крихкими. Лікар відправив Кеті до спеціальної лікарні, де персонал спеціалізується на боротьбі з клітинами-порушниками. Там Кеті й зустріла Мартіна!

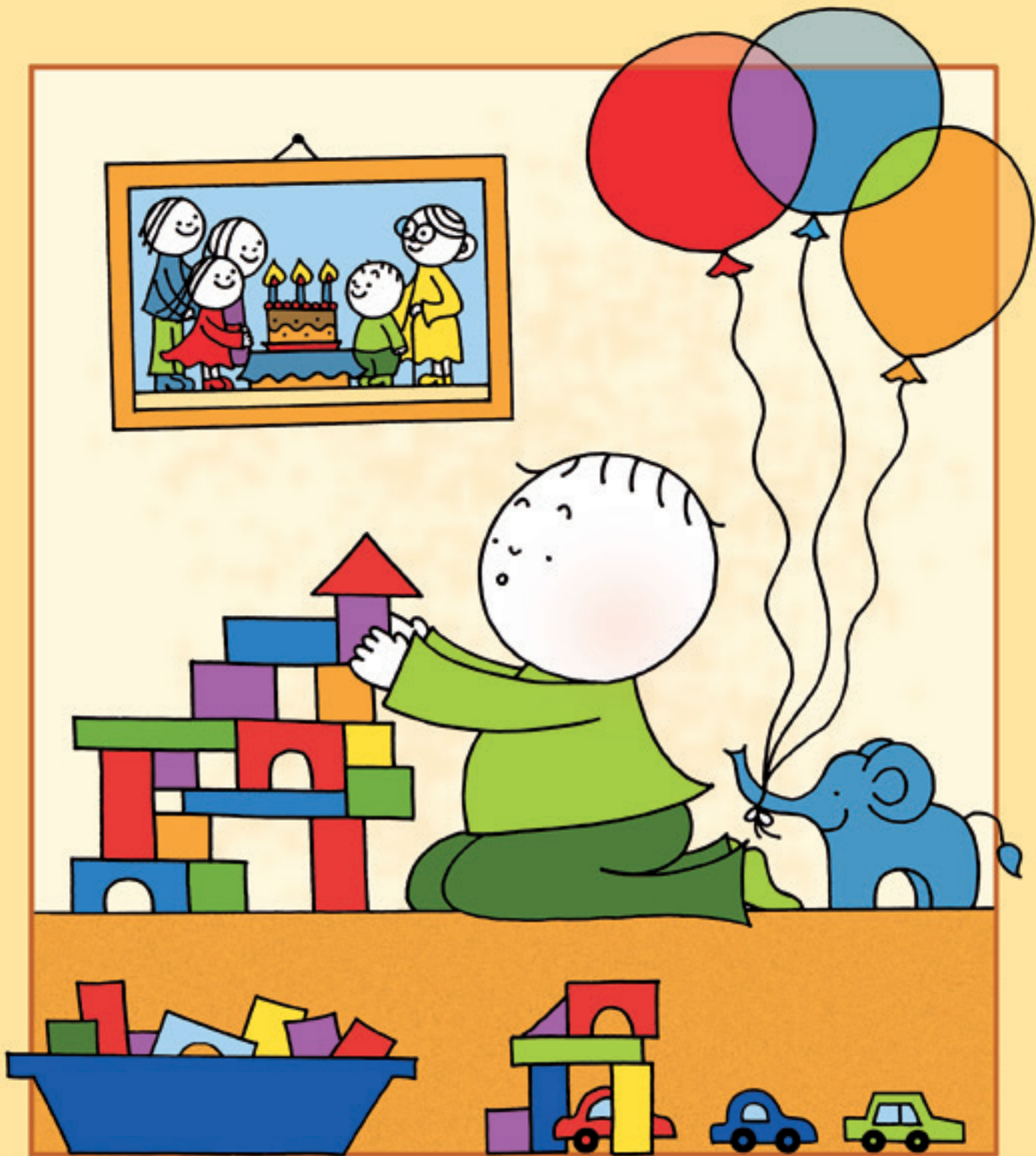




У ТОМА БОЛИТЬ ЖИВІТ

Том живе в місті Веленце зі своєю мамою, татом, бабусею і сестрою. Нещодавно він відсвяткував третій день народження. У подарунок хлопчик отримав гарного блакитного іграшкового слоника і три різнокольорові повітряні кульки. Том відвідує дитячий садок, але незважаючи на свій вік, він дуже самостійний. Наприклад, вміє самостійно одягатися і їсти, збирає свої іграшки і навіть може зав'язувати шнурівки. Том любить гратися з конструктором. Він хоче будувати хмарочоси в далеких країнах, коли виросте.

Том часто страждав від болю у животі. Спочатку батьки думали, що це просто розлад шлунку. Але незабаром вони дізналися, що біль у животі спричинений клітинами-порушниками. Ці порушники розмножувалися так швидко, що не залишали місця для здорових клітин. Порушники хотіли керувати животиком Тома. У лікаря не було іншого вибору, як відправити його до спеціальної лікарні для боротьби з клітинами-порушниками. У цій лікарні Том зустрів Мартіна та Кеті!





СЮЗІ ВИГЛЯДАЄ БЛІДОЮ, А ЇЇ ТІЛО ВКРИТЕ ВИСИПОМ

Сюзі п'ять років. Вона живе у місті Дьйор у великому будинку з батьками, трьома братами і сестрами. У Сюзі прекрасний голос. Вона хоче стати співачкою, коли виросте. Дівчинка багато разів співала в дитсадку перед публікою, і всі визнали її талант. Сюзі також любить гратися з ляльками, а іноді навіть співає їм! Вона любить свою плетену ляльку, але ще більше – великого плюшевого ведмедика. Також Сюзі любить готувати разом з мамою. Вона часто наливає чай в іграшкові чашки для ляльок і свого плюшевого ведмедика. Якось навесні за кілька днів обличчя Сюзі стало дуже блідим, а тіло вкрилося висипом. Мама відвела її до лікаря. У дівчинки взяли зразки крові з руки і знайшли в ній велику кількість клітин-порушників, які замінили здорові клітини. Лікар негайно відправив їх до спеціальної лікарні. Там Сюзі подружилася з Мартіном, Кеті і Томом!

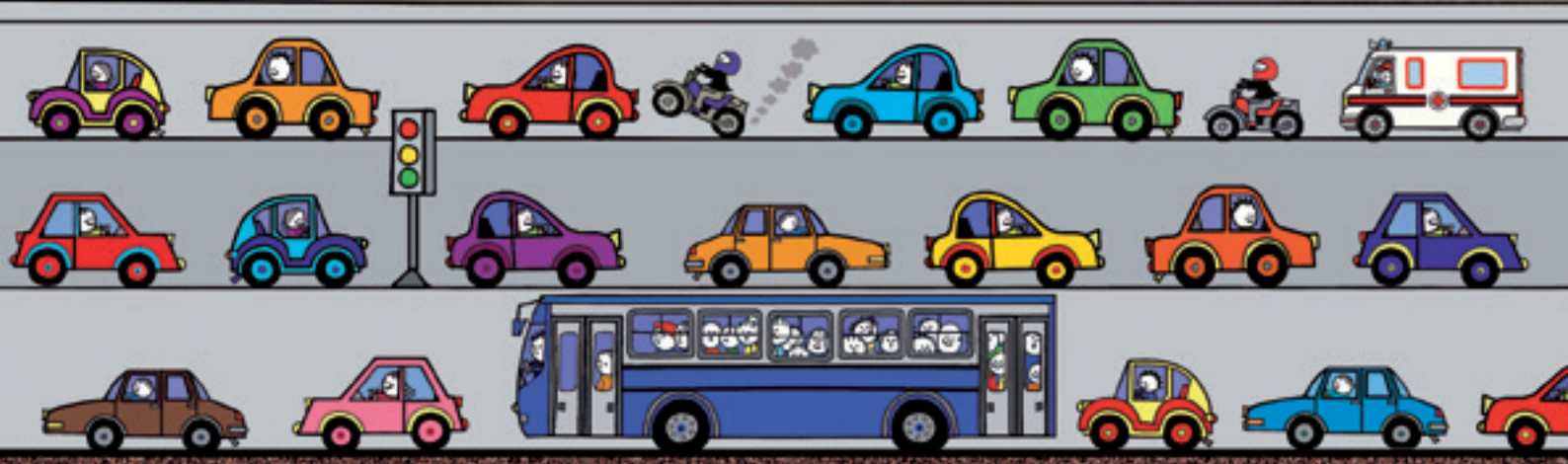


**УНІВЕРСИТЕТ
ЗЕММЛЬВАЙСА,
КАФЕДРА ПЕДІАТРІЇ**
ГОЛОВА КАФЕДРИ:
ПРОФЕСОР АНДРАШ САБО

Вулиця Тюзольто



ПРИЌД ДО ЛІКАРНІ



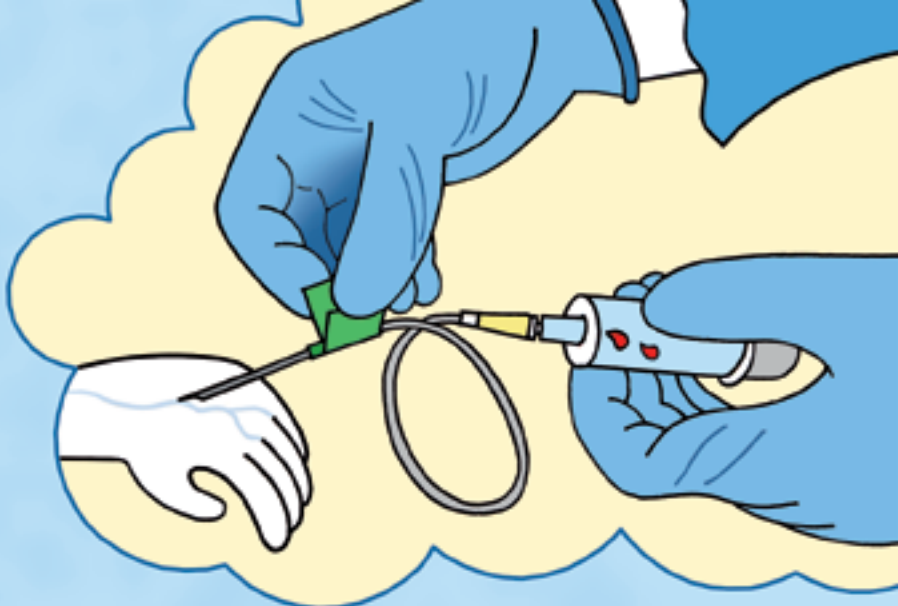
АНАЛІЗ КРОВІ

Усі члени сім'ї мовчали, коли їхали до спеціальної лікарні. Батьки кожної дитини переживали. Після прибуття лікар оглянув Кеті, Тома, Мартіна та Сюзі. Потім дітям зробили аналіз крові. Мама посадила Тома собі на коліна, а медсестра проколола одну з маленьких вен на його руці тонкою голкою. Укол був болючим лише мить. Кожен з нас також може побачити свої вени: це бліді блакитні смужки, що проходять під шкірою на руках. У них тече наша кров. Під час аналізу крихітні крапельки, схожі на сонечка, вибігають і наповнюють маленькі пляшечки, які називаються пробірками. Якщо ви не будете рухатися, це триватиме лише кілька хвилин. Певні процедури потребують, щоб голка залишалася в руці довше. У цих випадках її загортають у крихітну пластикову соломинку. Після проколу голку витягують, а в руці залишається лише соломинка. Це називається голкою-метеликом або периферичним катетером.

Усі герої, які здають кров для аналізу, можуть вибрати собі маленьку іграшку зі скарбнички!

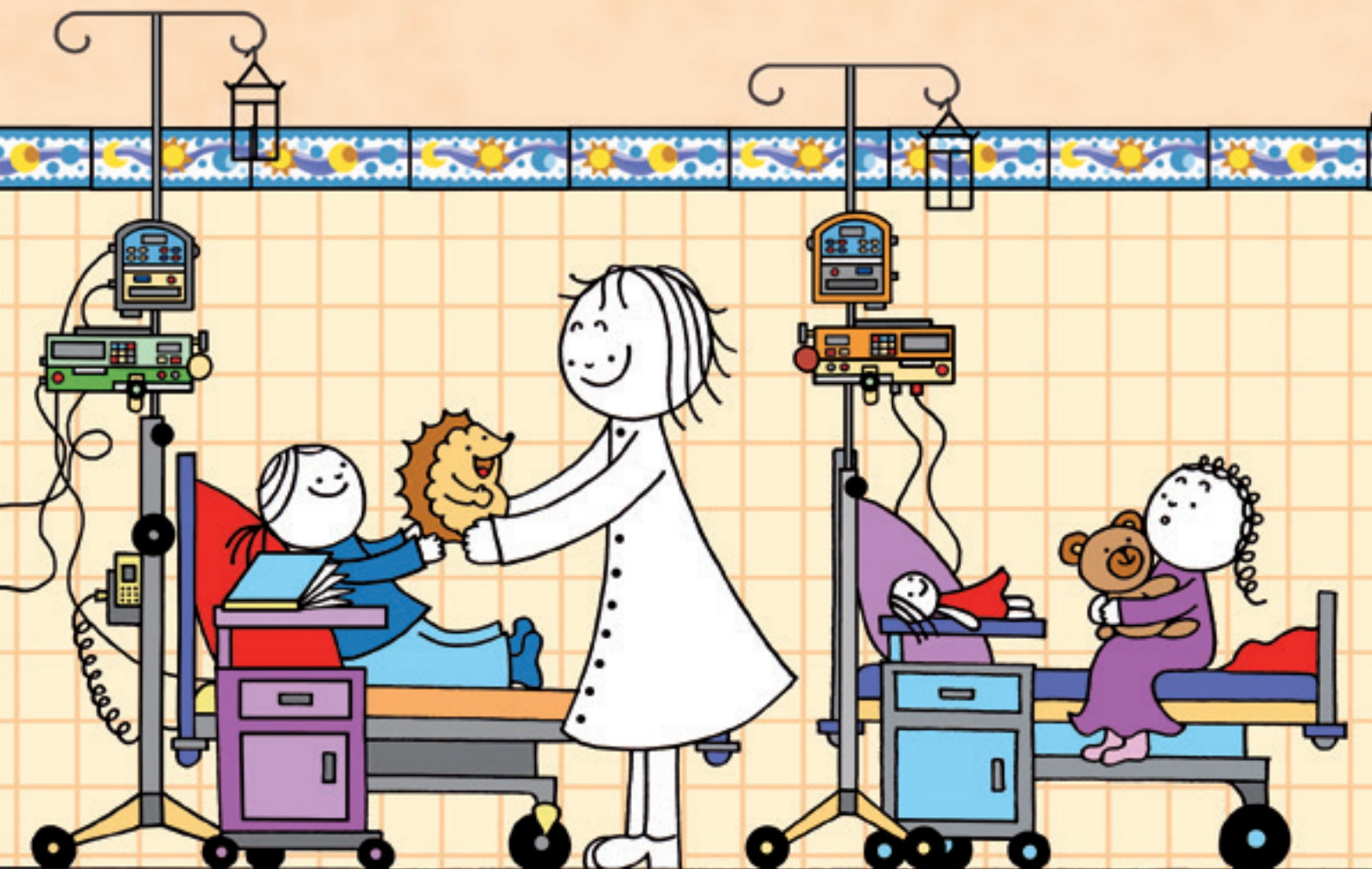
А що відбувається з кров'ю, яку беруть у кожного героя? Лікар робить аналіз, щоб дізнатися більше про хворобу, з якою бореться дитина.

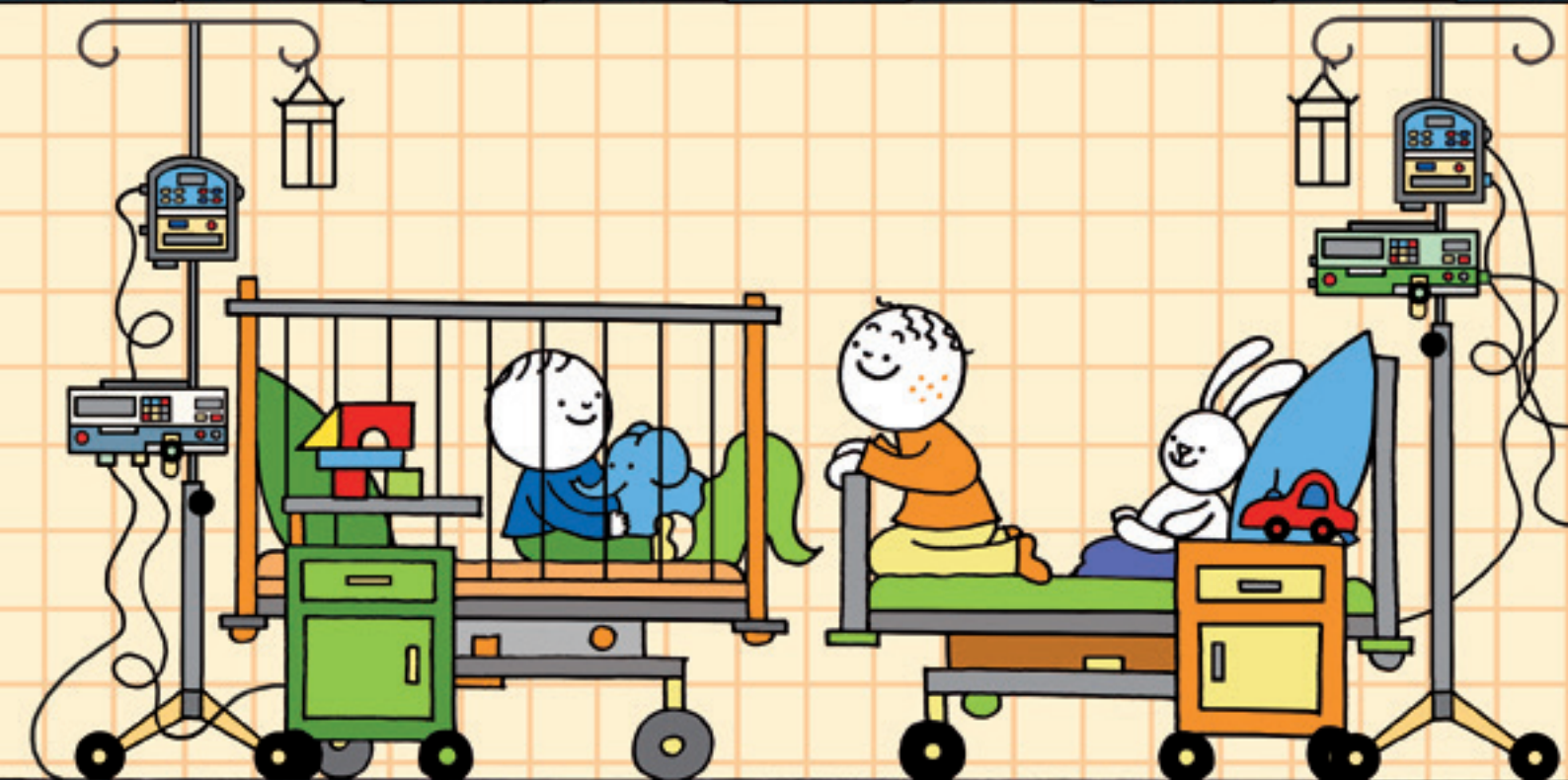




Після аналізу кожна дитина потрапила у велику кімнату, де знайшла власне гарне ліжко і маленьку шафку. Тут дітям не дозволялося залишатися у верхньому одязі, тому всі перевдягнулися у зручний і чистий лікарняний.

Поки їхні батьки спілкувалися із лікарем, Кеті, Сюзі, Том і Мартін почали розмовляти між собою. Діти розказали один одному про свій вік, звідки вони родом і які їхні улюблені іграшки. Мартін найбільше любив гратися з маленькими машинками, Кеті — читати, Сюзі любила своїх ляльок, а Том — гратися з конструктором. Звичайно, кожен приніс улюблену іграшку для сну: Мартін — кролика, Кеті — їжачка, Том — нового блакитного слоника, а Сюзі — великого плюшевого ведмедика. Поки вони спілкувалися, за дітьми наглядала уважна і добра медсестра.







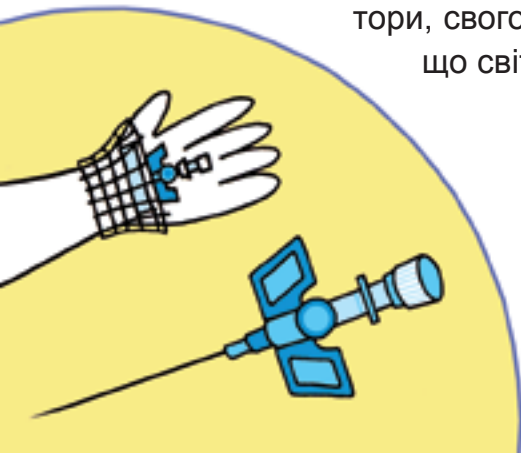
ОБСТЕЖЕННЯ У РАМКАХ ВИПРОБУВАННЯ НА СМІЛИВІСТЬ

Час від часу лікар відправляє Кеті, Мартіна, Тома і Сюзі на різні аналізи, бо хоче знати, чи клітини-порушники залишили їхній організм. Також аналізи показують, наскільки сильними є їхні тіла і чи здатні вони боротися із клітинами-порушниками, що залишилися, за допомогою різної зброї.

Деякі обстеження проводяться в спеціальній лікарні, а для деяких потрібно поїхати до інших.

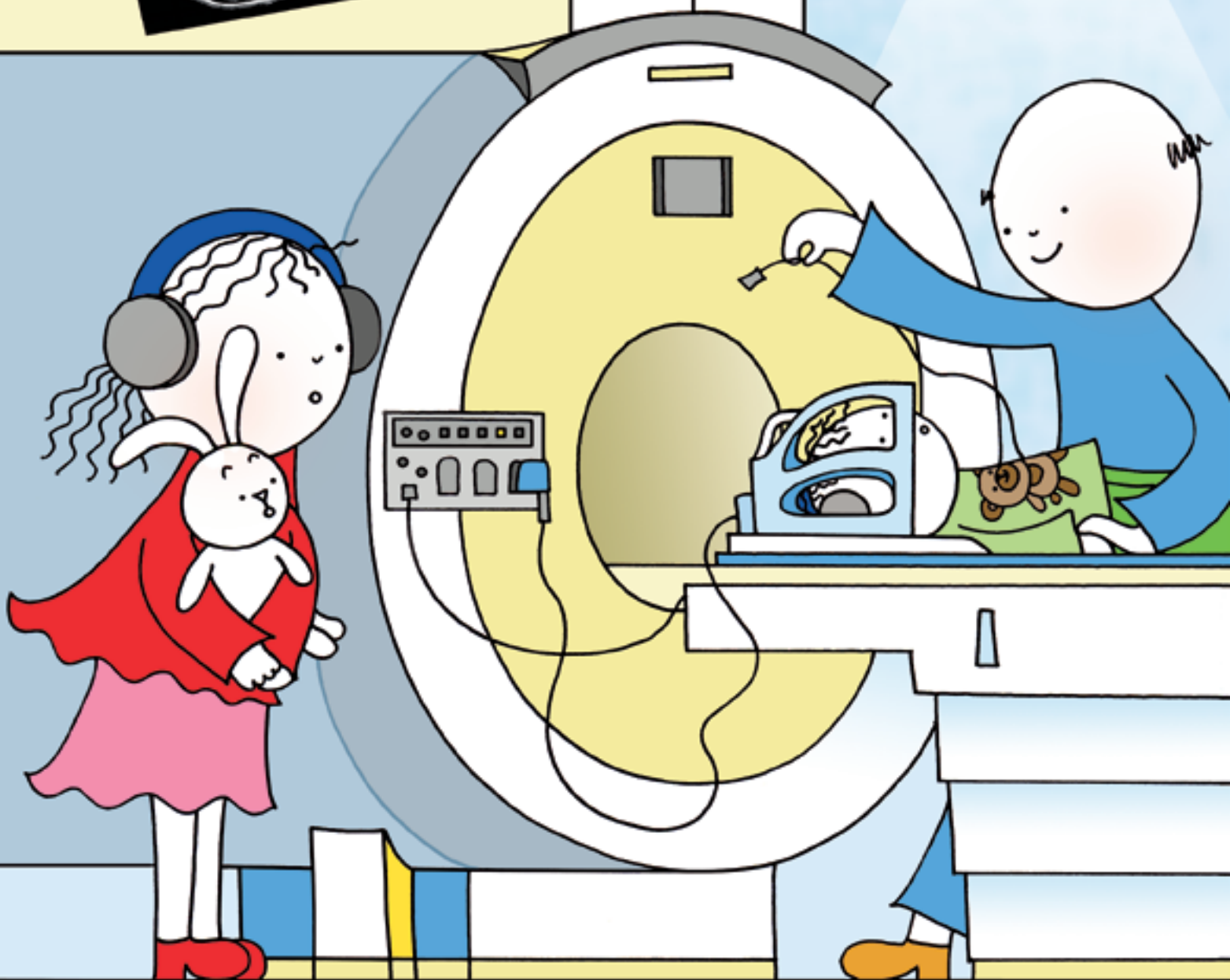
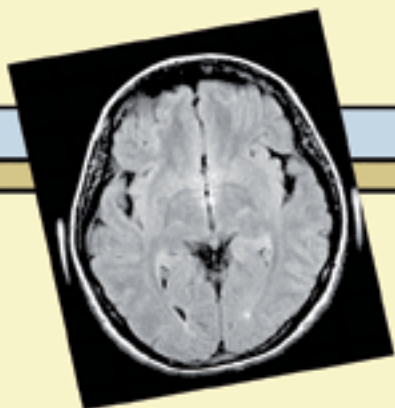
Багато разів під час медичних оглядів діти бачили прилади, про які раніше навіть не чули. Том і Мартін особливо чекають цих обстежень, тому що їм дуже хочеться дізнатися, як працюють апарати.

Під час деяких процедур дітям взагалі не дозволяють рухатися. Це досить складно, тому інколи пацієнтів доводиться присипляти перед такими випробуваннями на сміливість. Крім того, вранці перед обстеженнями на магічних приладах пацієнтам забороняють їсти і пити. Медсестра проколює руку героя і встромляє у неї крихітну голку-метелика. Потім цю крихітну голку з'єднують з рідинами, які вгамовують відчуття голоду і спраги у пацієнта. Також через голку-метелика лікар може надсилати ельфів снів, щоб діти швидко засинали. Перед сном вони мають згадати щось приємне. Том зазвичай думає про різнокольорові конструктори, свого улюбленого слоника, морозиво, гарний великий глобус, що світиться, і, звичайно, про тата, маму і сестру.



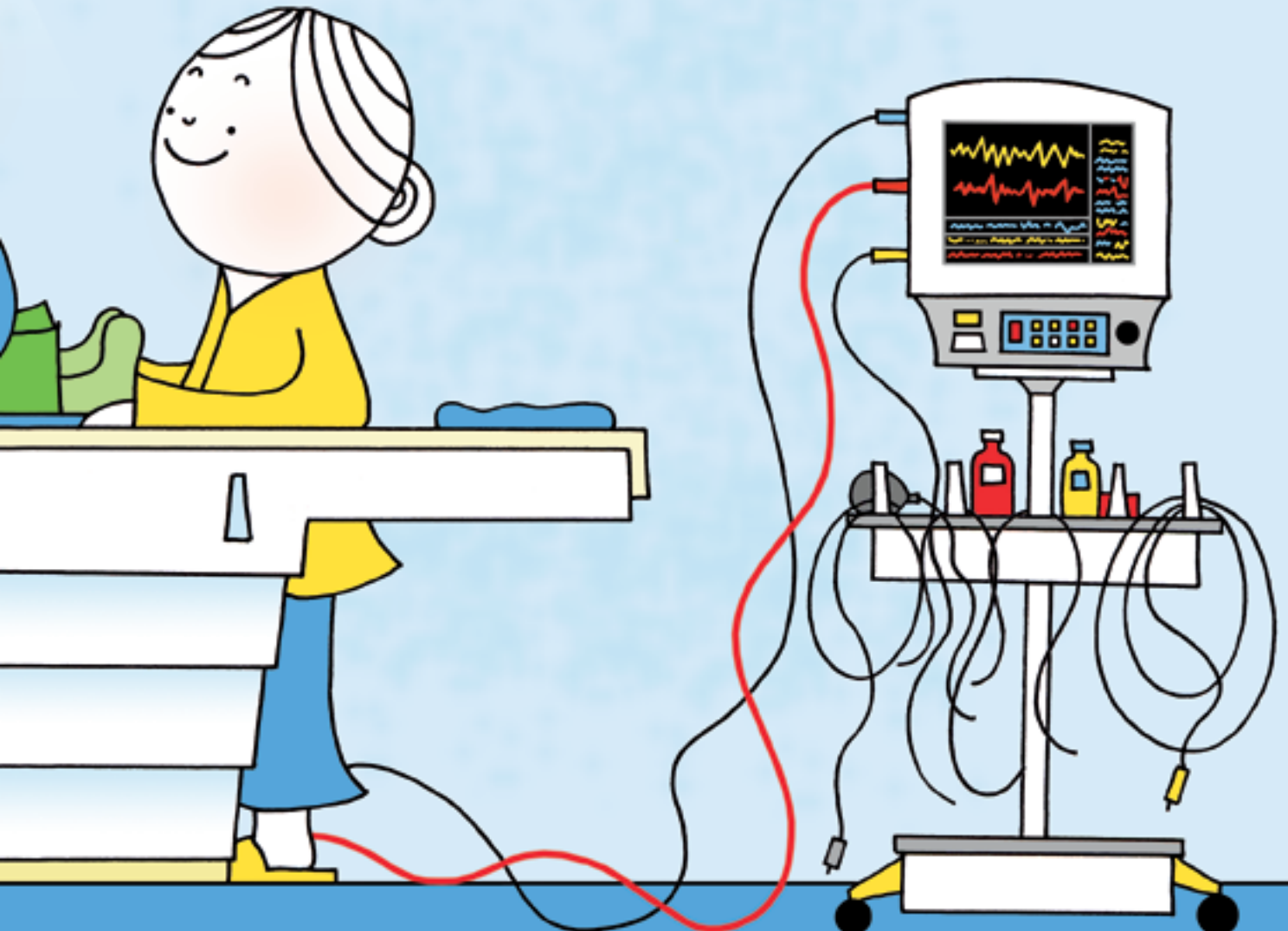


MPT



Мартін, Кеті й Том пройшли обстеження на одному з магічних приладів під назвою МРТ. Перед процедурою їм не дозволяли їсти і кожному ввели у руку голку-метелика. Лікар сказав не брати нічого металевого з собою, оскільки апарат використовує дуже сильні магніти для створення магічних зображень їхніх тіл.

Прилад МРТ виглядає, як космічний корабель із тунелем всередині, де лежить герой. Для обстеження Мартіну довелося одягти спеціальний шолом і довго лежати, не рухаючись. Це було нелегко. Також апарат дуже гучно клацав, але Мартін отримав спеціальні навушники, щоб не чути шуму. Під час МРТ мамі Мартіна дозволили залишитися з ним, але вона також повинна була одягнути навушники. Космічний корабель на мить зупинили і ввели у голку-метелик спеціальну «фарбу». Вона пофарбувала органи Мартіна зсередини, щоб лікарі могли їх бачити.





1 2 3 4 5 6 7 8 9
 10 11 12 13 14 15 16
 17 18 19 20 21 22
 23 24 25 26 27
 28 29 30



А Б В Г Д Е Е
 ж з и л й к л м
 н о п р с т у ф х
 ц ч ш щ ь ъ ѓ



Зовсім маленьким пацієнтам важко довго не рухатися – перед МРТ-обстеженням їх необхідно приспати. Це стосувалось і Тома.

Проте справжніми героями вважають тих, хто не спить під час МРТ! Для Мартіна найважчим виявилось дивне відчуття, коли він був всередині дуже вузького тунелю. Однак хлопчик не злякався, тому що перед обстеженням багато говорив про це з мамою. Вони придумали, що робити, щоб час, проведений у тунелі, минув швидше. Вранці мама обійняла Мартіна і сказала йому:

— Я весь час буду поруч і гладитиму твою ніжку. Згоден? Тоді ти знатимеш, що не самотній.

— Не варто боятися, адже лікар сидить по інший бік скляної стіни і через монітор спостерігає за тим, що відбувається всередині тунелю. Він тебе бачить.

— Під час обстеження закрій очі. Тоді тунель не буде здаватися таким вузьким!

— Подумай про гарний день. Уяви, що ми не в лікарні, а пливемо до маленького острова. Проживи подумки цей чудовий день від початку до самого кінця.

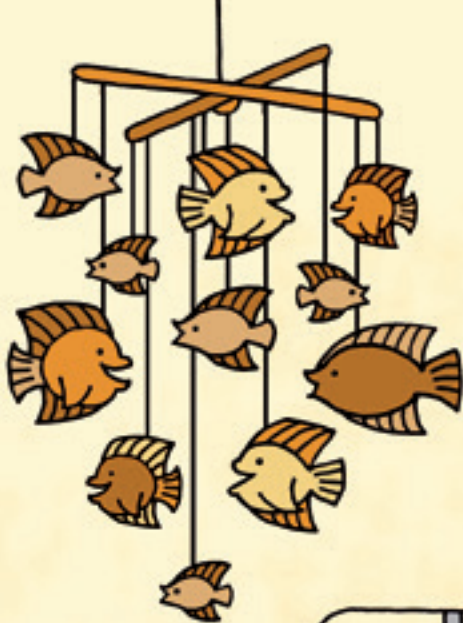
— Рахуй так довго, як зможеш. Або рахуй до десяти, а потім спробуй назад: десять, дев'ять, вісім, сім...

— Згадай улюблену казку. Розкажи собі історію. Наприклад, про Аладдіна, Білосніжку чи Попелюшку.

— Назви букви, які знаєш.

— Ти також можеш зіграти в ланцюжок слів. Пам'ятаєш? Кажеш собі слово і, використовуючи останню літеру, вигадуєш нове: яблуко, обід, дерево і так далі.

— Дітям, яких необхідно приспати, заборонено їсти перед обстеженням. Як тільки все закінчиться, ми можемо відразу піти взяти тобі щось смачненьке!



КТ

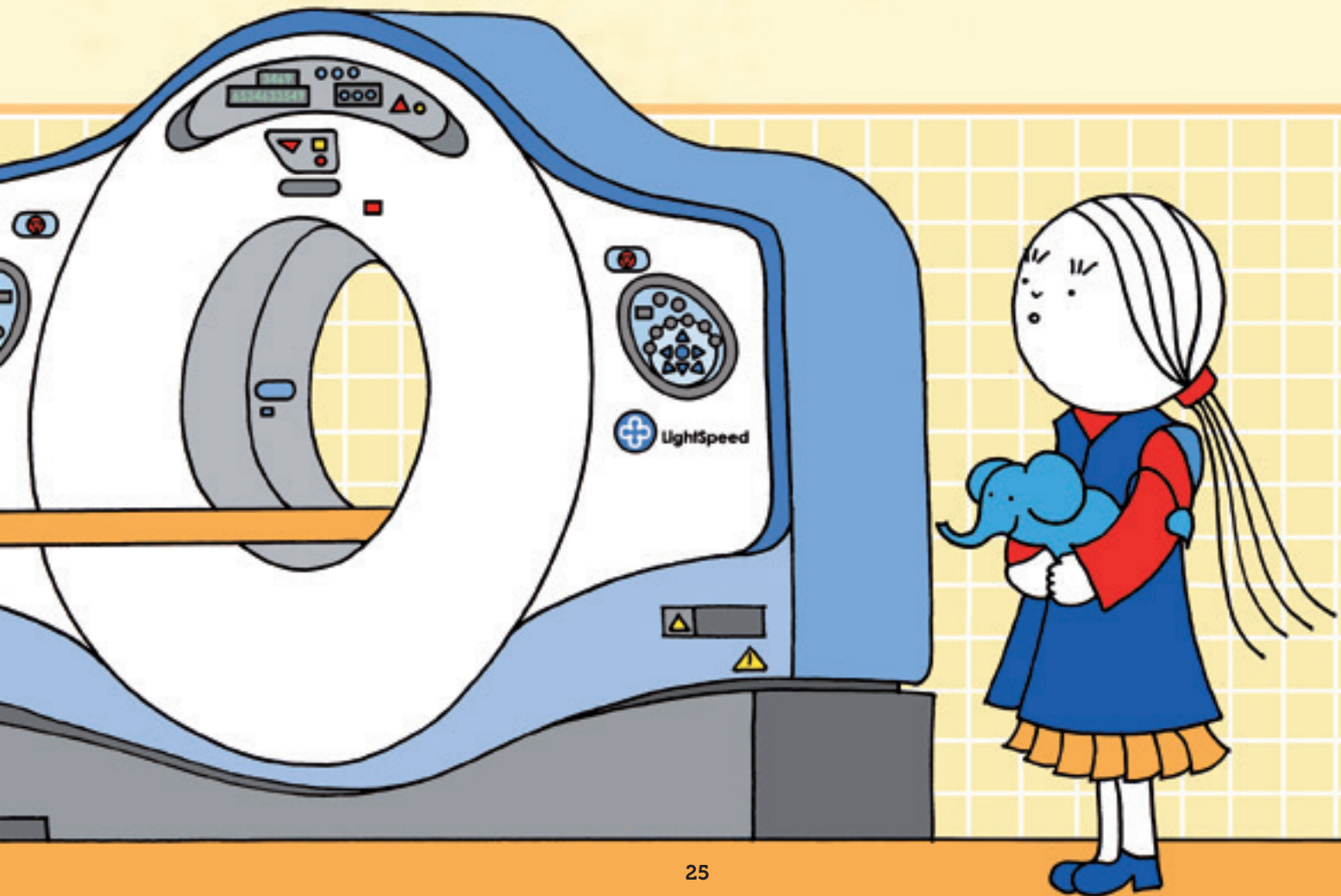


Окрім МРТ, Кеті й Том також повині були пройти комп'ютерну томографію (КТ). Апарат має круглу форму і виглядає, як гігантське магічне кільце з ліжком під ним. Насправді він чимось схожий на апарат для МРТ, але тунель не настільки довгий.



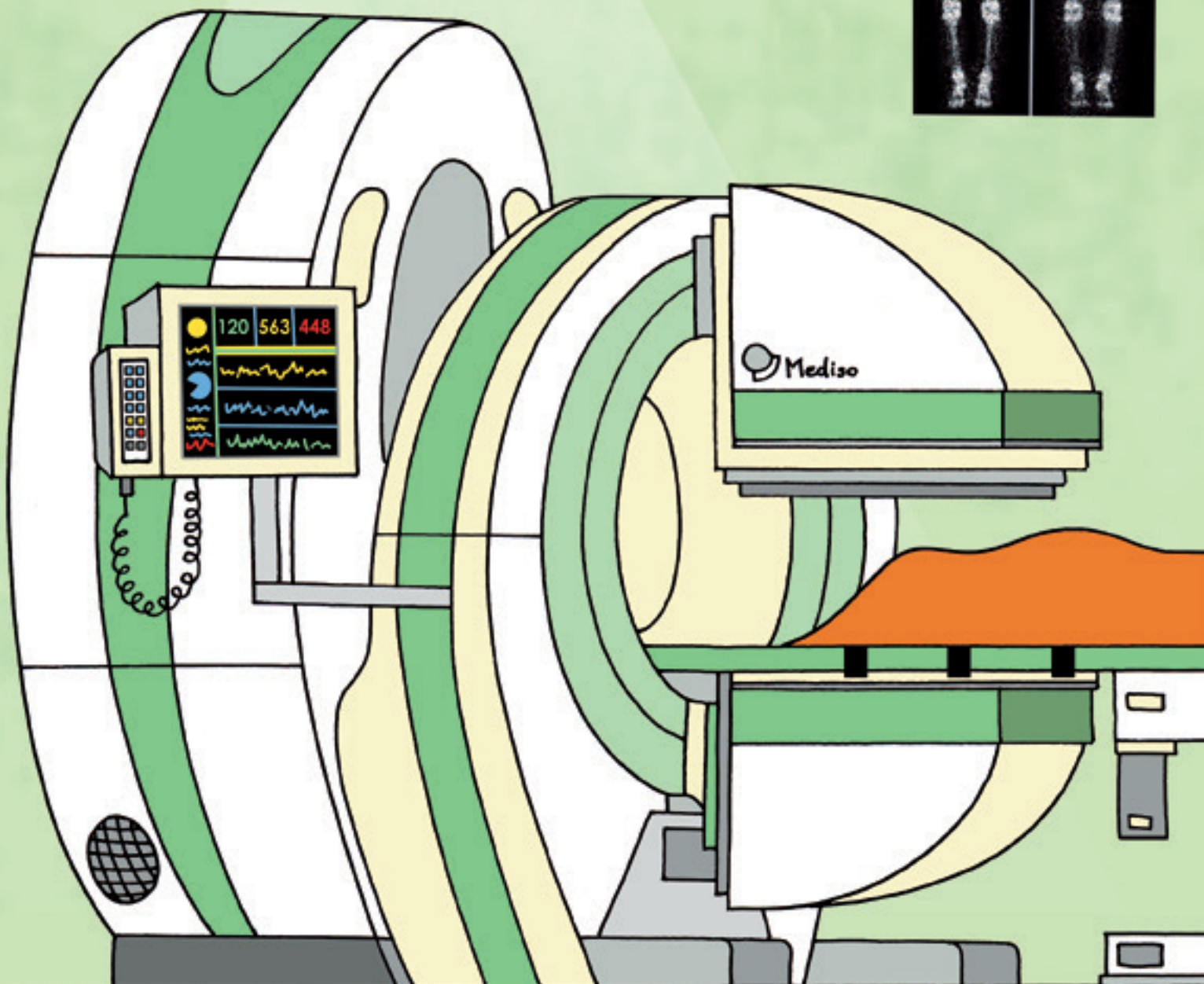
Апарат КТ, як і МРТ, може бачити крізь нашу шкіру та робити знімки внутрішніх органів. Кеті і Тому не дозволяли їсти за чотири години до КТ, і вони дуже зго- лодніли. Їм знову вводили в руки голки-метелики. Наші герої лягли на ліжко, яке повільно проходило через кільце, а апарат безперервно робив знімки. Потім мед- сестра ввела фарбу в голку-метелик. Обстеження зайняло лише кілька хвилин і було абсолютно безболісним, але дітям знову не дозволяли рухатися під час процедури.

Кеті тренувалася цьому разом з мамою. Вони змагалися, хто довше проле- жить, не рухаючись. Мамі також дозволили залишитися під час процедури, але вона повинна була одягнути темно-синій халат. Том надто малий, щоб довго лежати нерухомо, тому перед обстеженням його довелося знову приспати.



СКАНУВАННЯ КІСТОК ТА СКАНУВАННЯ З МІВГ

Окрім МРТ і КТ Кеті також довелося пройти сканування кісток.
Їй знову ввели в руку голку-метелика.



Через метелика лікарі відправили в її організм блискучий матеріал під назвою ізотоп. Це було так, ніби бджола вжалила Кеті за руку. Після цього довелося чекати три години, перш ніж можна було почати дослідження. В цей час дівчинці радили пити якомога більше рідини, щоб блискучий матеріал швидше досягнув кісток. Під час обстеження Кеті мала пів години спокійно лежати в помаранчевому мішку. Мама стояла поруч й розповідала казки. Вона навіть показала лялькову виставу, тому час пролетів дуже швидко. Апарат для сканування кісток нагадував космічний човник. Як і інші магічні прилади, він робив знімки. Але цей апарат приділяв увагу саме кісткам. Сканування показало багато білих крапок на чорному аркуші. Придивившись уважніше, Кеті змогла розгледіти своє тіло, але це зовсім не було схоже на фотографії, які робив тато.

Тому також довелося пройти особливу процедуру сканування з MIBG. Лікарі ввели блискучий матеріал і на три дні відпустили хлопчика додому. Потім він повернувся, щоб зробити знімок животика. Обстеження Тома було повністю безболісним! Єдине розчарування – через випромінювання введеного ізотопу Томові деякий час не дозволяли гратися зі своїми братами та сестрами. Але пізніше вони компенсували втрачений час.





УЗД

Ультразвукове дослідження було улюбленим для Кеті, Мартина, Сюзі та Тома. Зовсім неболяче, навіть трохи лоскотно! Крім того, для цього обстеження не потрібно було ходити надто далеко, оскільки його робили у звичній їм лікарні. Кожен з наших героїв зі своєю мамою увійшов у темну кімнату, де поруч із ліжком та екраном телевізора сидів лікар. Зображення було не дуже чітким; виглядало так, ніби він показує піщинки. Діти мали роздягнутися і лягти. Лікар наніс їм на живіт прохолодний і липкий гель. Після цього приклав до живота щось схоже на ліхтарик. Лікар рухав ним вгору-вниз і навколо, хоча ліхтарик не горів. Це чарівний інструмент, який може показувати внутрішні органи. Цього ніколи не побачиш зі звичайним ліхтариком.

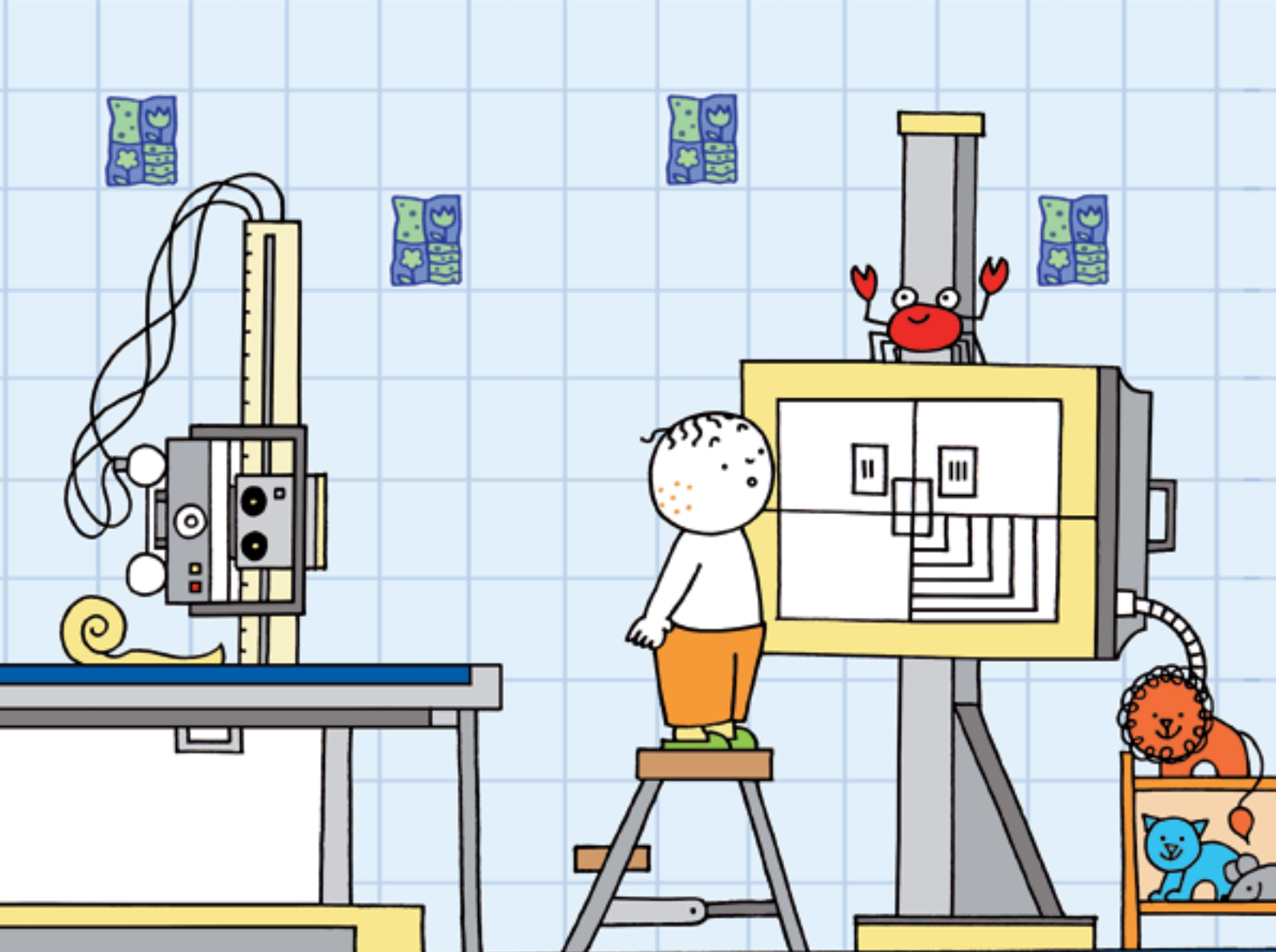
Процедура тривала лише кілька хвилин, і навіть мамі дозволили залишитися!

Після обстеження тато пояснив Сюзі, що кажани випромінюють сигнал, схожий на ультразвук. Він допомагає їм літати в темряві або у вузькій печері, не натикаючись на об'єкти і не врізаючись в інших кажанів.

Коли Сюзі потрібно було приходити на УЗД, вона завжди милувалася різнокольоровими квітами на стінах коридору.



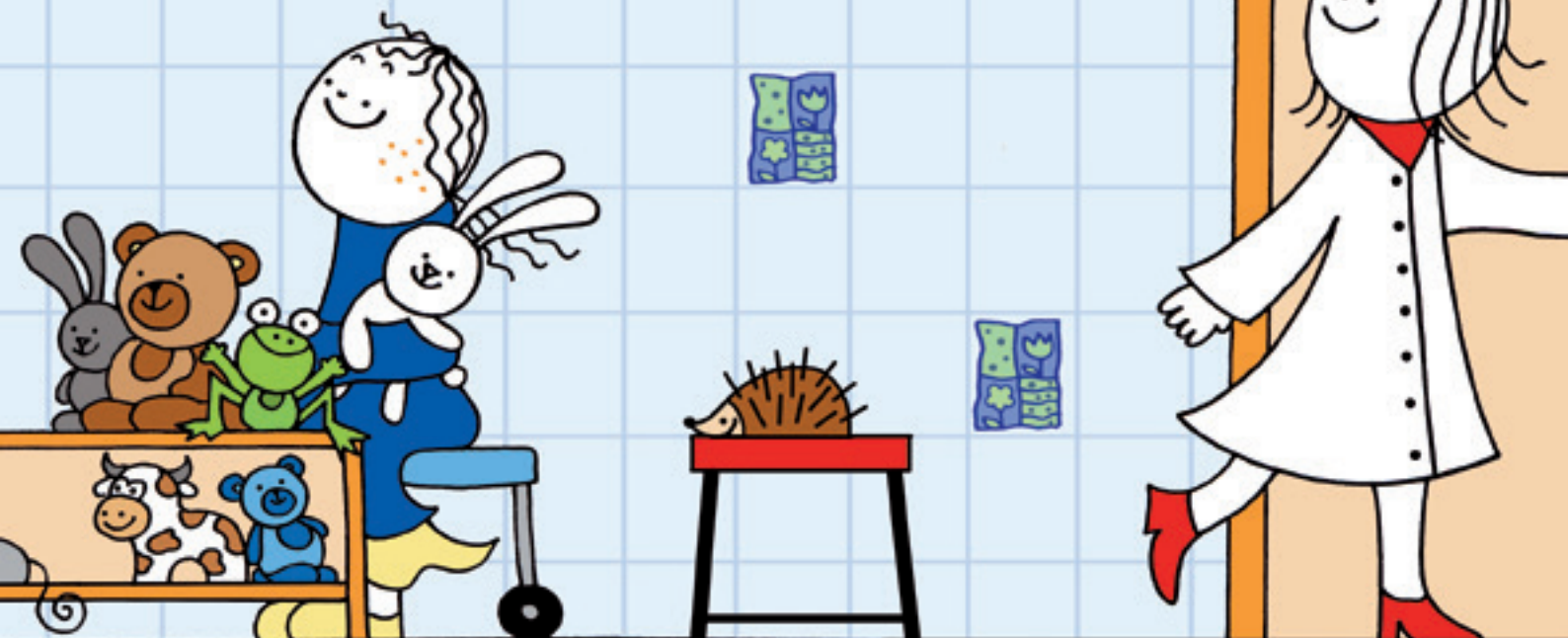




РЕНТГЕН-ОБСТЕЖЕННЯ

Кеті, Мартіну, Сюзі та Тому також довелося пройти рентген-обстеження. Мартіну потрібен був знімок грудної клітки, щоб лікарі могли побачити його серце та легені.

Перед обстеженням довелося зняти футболку і стати перед металевою стіною. Мартін відчув спиною легкий холодок. Лікарка вимкнула світло і направила апарат на грудну клітку хлопчика. Потім вона вийшла в сусідню кімнату, попросила Мартіна стояти спокійно і глибоко вдихнути. Він залишався нерухомим кілька секунд, поки знімок не було зроблено. Незабаром обстеження закінчилося. Це було зовсім неболяче, і мамі також дозволили залишитися в кімнаті, одягнувши великий темно-синій халат.



ЛЮМБАЛЬНА ПУНКЦІЯ

В кожного з нас є головний мозок, який дає команди тілу, як капітан своєму човну. Наш хребет складається з кісток у центрі спини. Всередині хребта знаходиться спинний мозок, через який ми передаємо команди від головного мозку до рук і ніг. Спинний мозок – дуже важлива частина нашого тіла. Він оточений не лише твердою кістковою оболонкою, але й спеціальною спинномозковою рідиною.

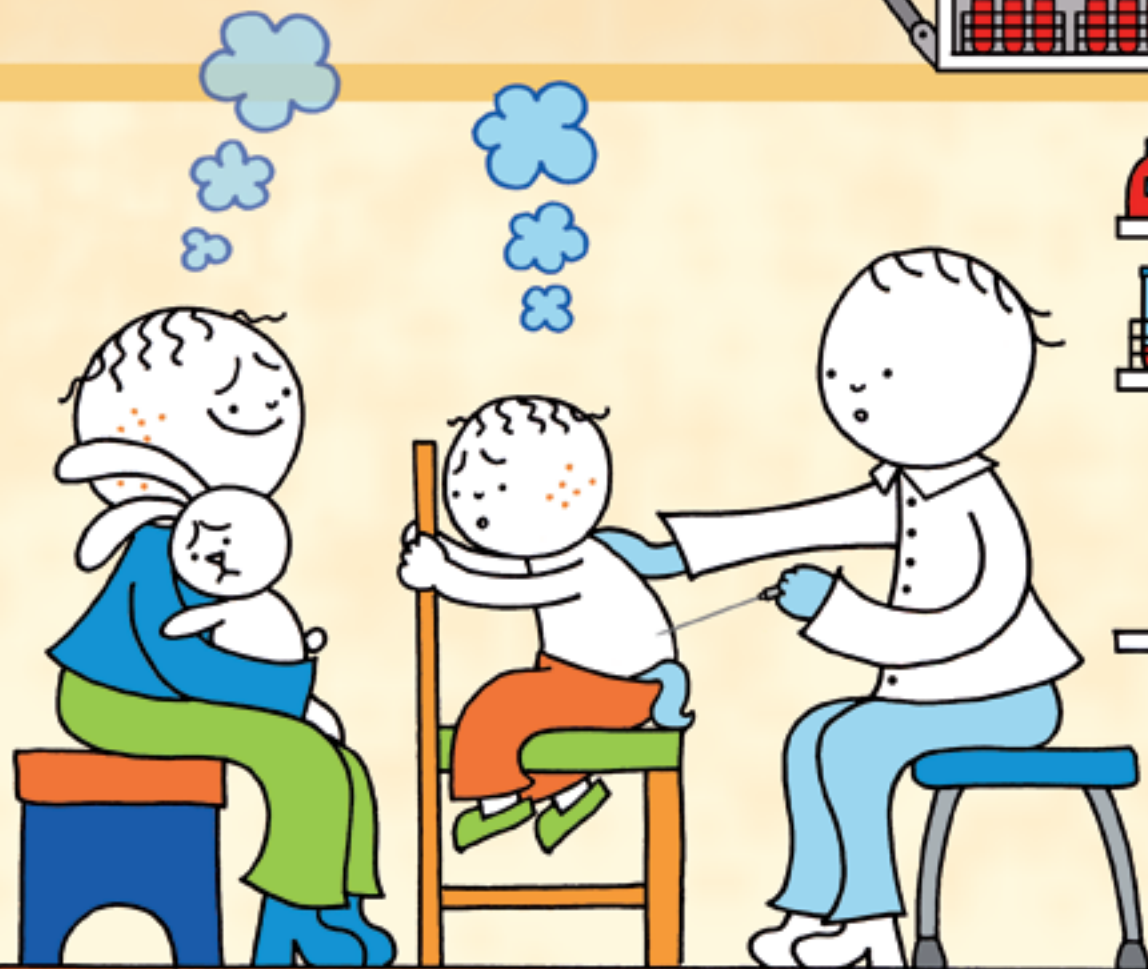
У випадку Сюзі та Мартіна лікарі повинні були перевірити, чи є в цій рідині клітини-порушники. Для цього обстеження використовують довгу і дуже тонку голку, щоб отримати трохи рідини зі спини пацієнта.

Таких відважних героїв, як Мартін, якого анітрохи не злякала голка, не потрібно присипляти. Але деяким пацієнтам доводиться засинати за допомогою ельфів снів.

Мартін мав сісти на стілець задом наперед і вигнути спину, як це робить кицька. Спинномозкову рідину отримують з проколу на рівні талії. Мартін був особливо сміливим, оскільки не бачив, як голка увійшла йому в спину. Через крихітну трубку лікарі витягли невелику кількість рідини з хребта, а потім також ввели йому ліки.

Тато залишався з Мартіном протягом усього обстеження, вони навіть розмовляли про можливу поїздку на вихідні до лісу — якщо лікар дозволить. — Сподіваюся, нам знову пощастить, як навесні, коли ми побачили прекрасного оленя. Пам'ятаєш? — спитав татко. Мартін кивнув. Це була чудова тварина з гігантськими рогами.

Після процедури Мартіну і Сюзі довелося полежати на спині до вечора, щоб наступного дня у них не боліла голова.





СТОВБУРОВІ КЛІТИНИ І АРМІЯ КРОВІ

Тіло кожної людини має дуже твердий каркас з кісток. Вони не лише допомагають підтримувати наше тіло, а й виконують ще одне дуже важливе завдання. У центрі кожної кістки є порожнина, всередині якої знаходиться кістковий мозок. У кістковому мозку живуть стовбурові клітини, з яких утворюються еритроцити, лейкоцити і тромбоцити.

Еритроцити схожі на червонокрилих сонечок. Коли ми робимо вдих, червонокрилі сонечка переносять кисень на своїй спині з легень через кров до усіх клітин тіла.

Лейкоцити схожі на білокрилих сонечок. Вони охоронці, тому що борються з усіма загарбниками, які намагаються завдати шкоди, не дають нам заразитися різними хворобами.

Маленькі жовті тромбоцити допомагають нашому організму зупинити кровотечу. Наприклад, щоразу, коли у нас з'являється подряпина, тромбоцити поспішають до місця ушкодження, притискаються один до одного і зупиняють кровотечу. Коли ми вдаряємо руку, тромбоцити допомагають запобігти появі великих синців фіолетового кольору.



еритроцити



тромбоцити



лейкоцити



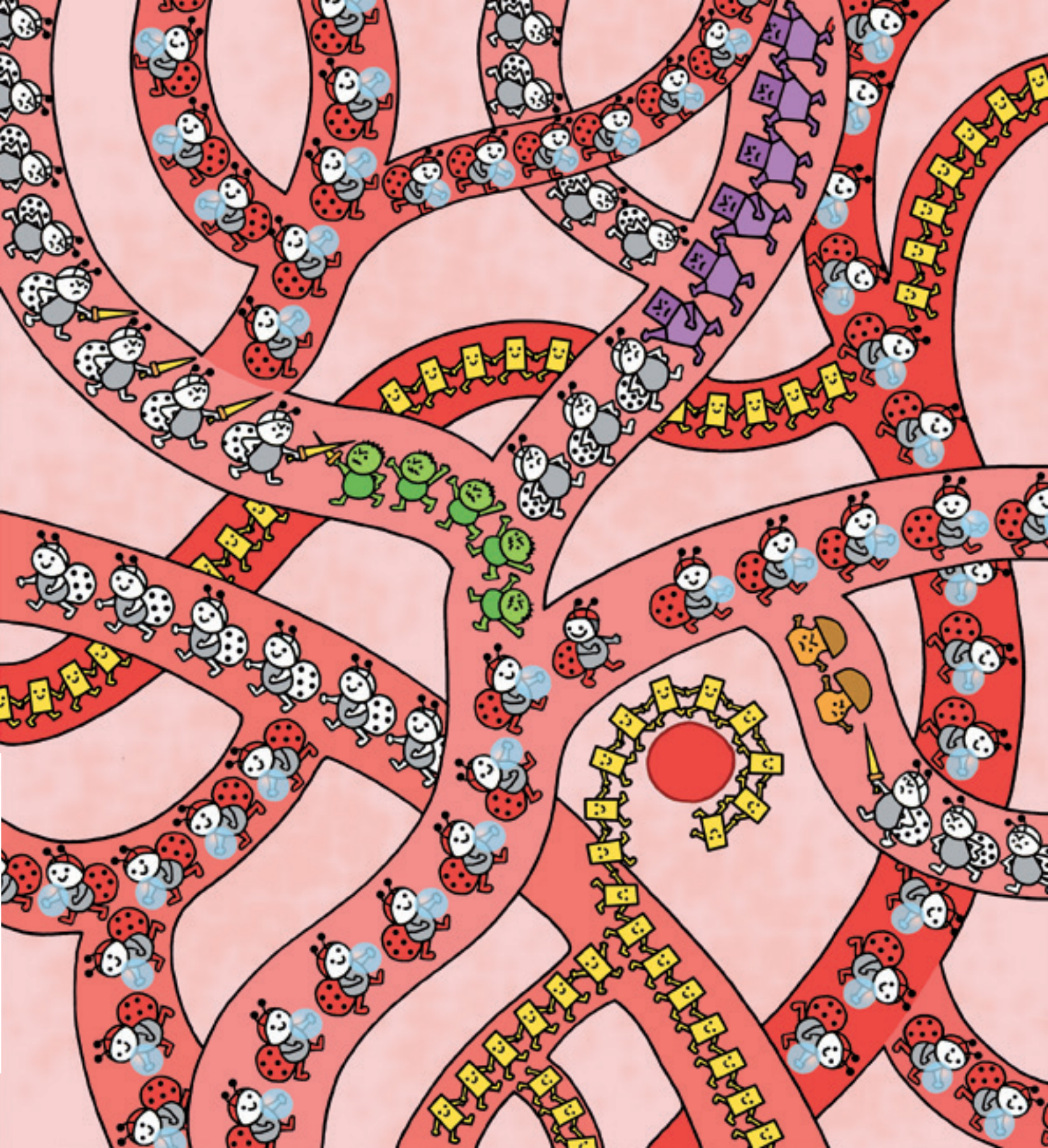
чужорідні бактерії



живі віруси



дикі гриби





БІОПСІЯ КІСТКОВОГО МОЗКУ СЮЗІ ХВОРІЄ НА ЛЕЙКЕМІЮ

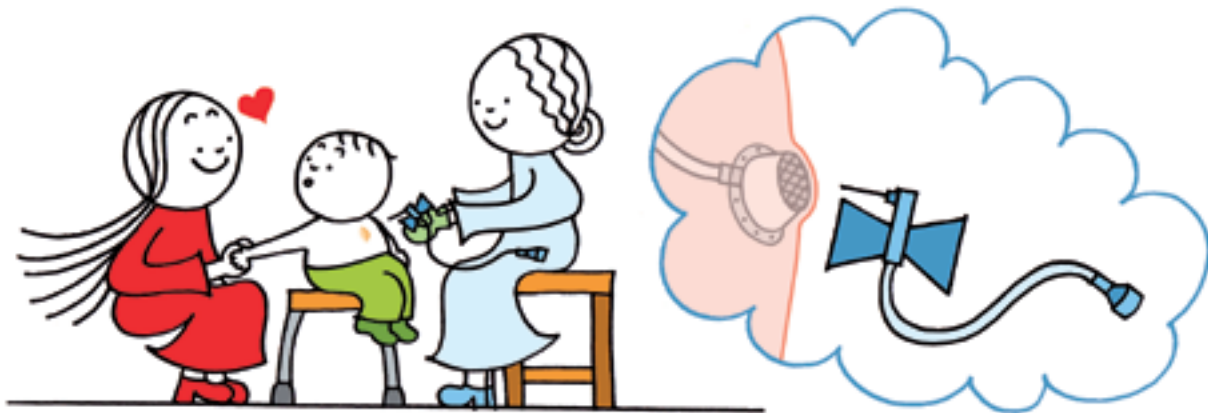


Сюзі, Кеті та Тому також довелося зробити біопсію кісткового мозку, щоб знайти в їхньому організмі клітини-порушники. Діти нічого не відчували, оскільки перед біопсією їх приспали. Прокинувшись, кожен з них виявив невелику пов'язку на стегні – під нею була маленька ранка. Вона трохи боліла, але незабаром зникла.

Поки діти спали, лікарі використали довгий металевий пристрій, схожий на соломинку, щоб витягти кістковий мозок з їхнього стегна. Потім його відправили до лабораторії і дуже ретельно перевірили на наявність клітин-порушників.

Сюзі чекала результатів біопсії більше за інших. Цей аналіз мав точно визначити, які шкідливі клітини замінили здорові в її кістковому мозку. Результати досліджень пояснили, чому останнім часом вона була такою блідою та втомленою. У її крові було забагато клітин-порушників бластів – вони замінили деяких сонечок, що транспортують кисень, тобто еритроцити. Причиною появи великих синців на її тілі було те, що бласти також замінили частину тромбоцитів, які не змогли зупинити кровотечу під шкірою, коли Сюзі вдарилася ногою. Крім того, її шкіра була вкрита фіолетовими плямами навіть у тих місцях, які вона ніколи не вдаряла. Шкідливі клітини в кістковому мозку Сюзі були схожі на лейкоцити, але вони не були здоровими білокрилими сонечками. Дівчинці довелося боротися з бластами та перемогти їх, щоб мати багато нових здорових червоних та білокрилих сонечок, тромбоцитів, і щоб вони знову могли виконувати свою роботу добре.





БОРОТЬБА З КЛІТИНАМИ-ПОРУШНИКАМИ

ПОРТ АБО ЦЕНТРАЛЬНИЙ ВЕНОЗНИЙ КАТЕТЕР

В лікарнях Кеті, Мартін, Сюзі та Том завжди отримували різні види ліків через голки-метелики. На жаль, живуть ці метелики недовго, тому нашим героям ледь не щодня доводилося вставляти в руки нових. Щоб уникнути численних уколів, хірург побудував на їхніх грудях чарівний пагорб, через який вони могли отримувати ліки. Діти не відчули цього, бо ельфи снів знову приспали їх.

Після операції ший і груди Тома пофарбували в помаранчевий колір, наклали велику пов'язку. Коли її зняли, хлопчик знайшов у себе під шкірою крихітну тверду шишку. Вона була розміром з кришку від пляшки. Шишку на грудях, куди вводять ліки, називають портом, але Том назвав свою Пумукль.

Лікарі ввели більшу голку-метелика в порт Тома і накрили її великою білою пов'язкою. Щоб введення метелика було менш болісним, лікарі нанесли на шкіру Тома спеціальний лосьйон. Він був холодний, як морозиво! Все ж укол був трохи болісним, але мама придумала, як відволікти Тома. Коли медсестра сказала, що готова, мама попросила сина показати, як сильно він може стиснути її руку. Вона ніколи в житті не зустрічала такого сильного хлопчика – рука мало не побіліла! Том був настільки зайнятий демонстрацією своєї сили, що навіть не помітив, як медсестра вже закінчила.

У центрі порту знаходиться крихітна колба, яку медсестри називають барабаном. Від неї до вени веде трубка. Дивно, але через цей порт Том міг отримувати всі свої ліки і навіть поживні речовини.

Пізніше, коли Тому дозволили піти додому, медсестра витягла голку-метелика і наклала невелику пов'язку. Том швидко одягнув футболку – його шишку більше не було видно. Хлопчик поспішав на гірку на дитячому майданчику і незабаром забув про порт у грудях. Том навіть зупинився дорогою додому і запустив повітряного змія на схилі пагорба.



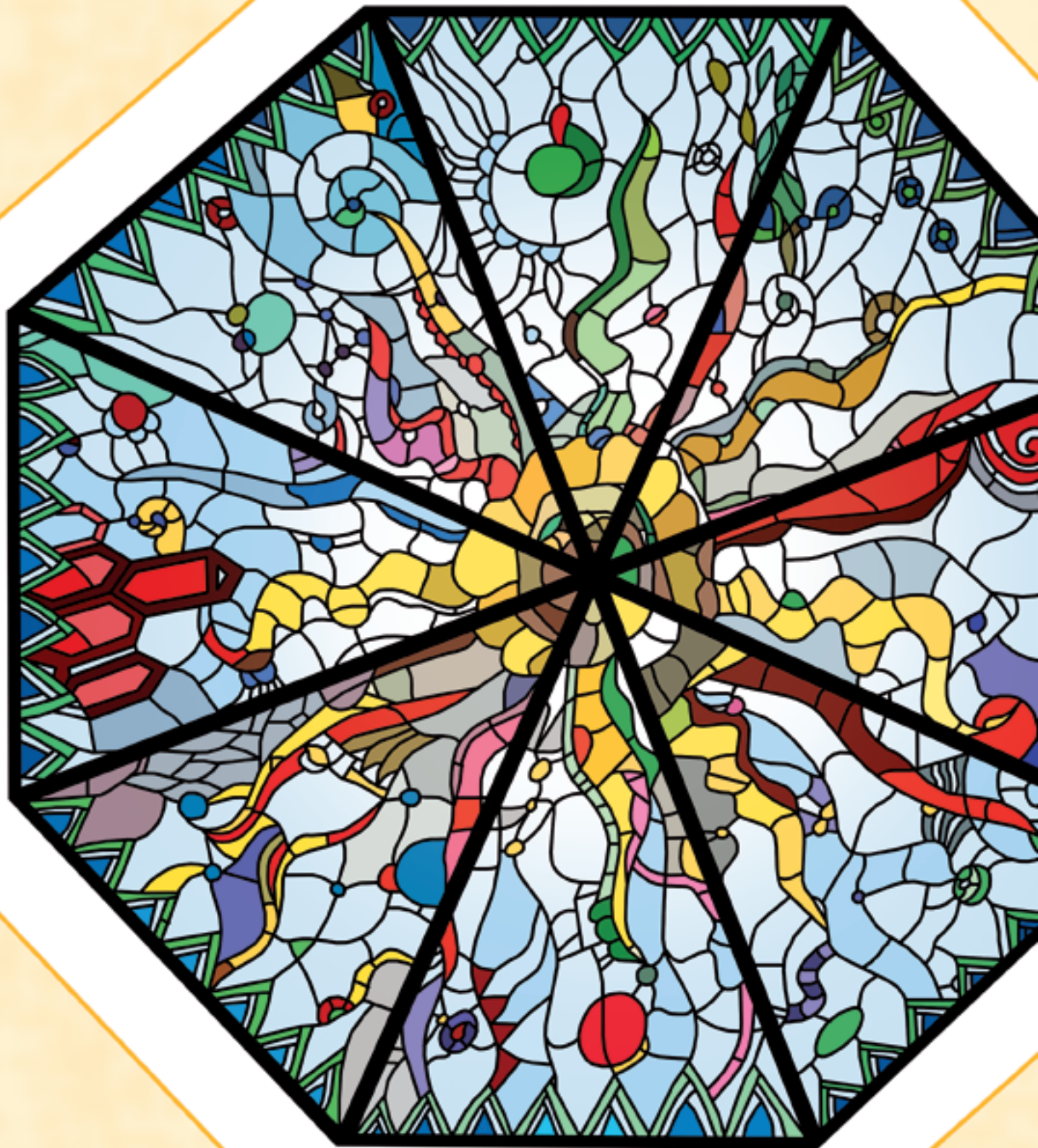
ЗБРОЯ НОМЕР ОДИН: ХІМІЄТЕРАПІЯ



Для повного одужання Кеті, Мартін, Сюзі та Том мусили боротися з клітинами-порушниками. Для цього лікарі давали їм різну зброю. Найпотужнішою з усіх була рідина, яку вони отримували через метелика на руках або порт у грудях. Рідина, якою вони втамовують спрагу метелика, називається інфузія або просто фузі – це її прізвисько. Надсекретна магічна зброя, яка непомітно прихована в інфузії, називається хімією. Клітини-порушники не знають цієї магічної зброї, тому не можуть захиститися від неї.



Часто після процедури дітей відпускали додому. А коли вони поверталися, спочатку йшли не в палату, а в поліклініку, де їх оглядав лікар. Перед кожним обстеженням наші герої мали здати кров. Поки лікар оглядав одного з них, інші чекали в приймальній і гралися у ляльковому будиночку. Спочатку в оглядову кімнату увійшла Кеті. Сюзі та Мартін тим часом каталися на гірці, а Том – на коні-гойдалці. Потім оглянули Сюзі, Тома і нарешті Мартіна. Там було багато інших дітей, які бігали та гралися з іграшками. Усі маленькі герої чекали на огляд лікаря.



СКЛЯНИЙ ДАХ

Одного разу Том помітив, що Сюзі була дуже тихою і сиділа на подушці, дивлячись вгору. Він підійшов і присів біля неї.

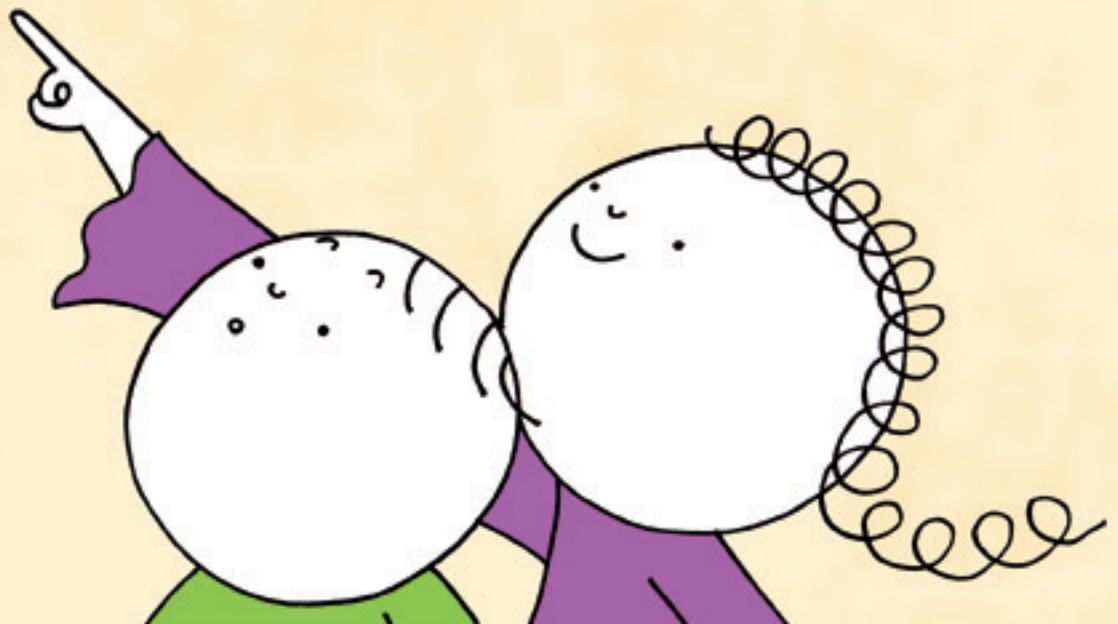
— На що ти дивишся? — запитав він.

— На різнокольорові скляні частини там, на даху! Подивись, які красиві ці ділянки, крізь які світить сонце, — відповіла Сюзі.

— Ого, дуже гарно! — кивнув Том.

Незабаром Мартін вийшов з оглядової.

— Ми готові. Можемо піти в палату, — сказала Кеті, і четверо друзів разом зі своїми мамами пішли до сходів.



КАП-КАП-КАП

Кеті, Мартін, Сюзі, Том і їхні батьки піднялися в палату, де на них чекали медсестри.

— Ви отримаєте магічну зброю на кілька днів. Сила хімієтерапії настільки величезна й запаморочлива, що вам може стати трохи зле. Тому я принесла ліки від нудоти. Ви повинні прийняти їх до початку лікування, — сказала медсестра.

Діти повірили медсестрі.

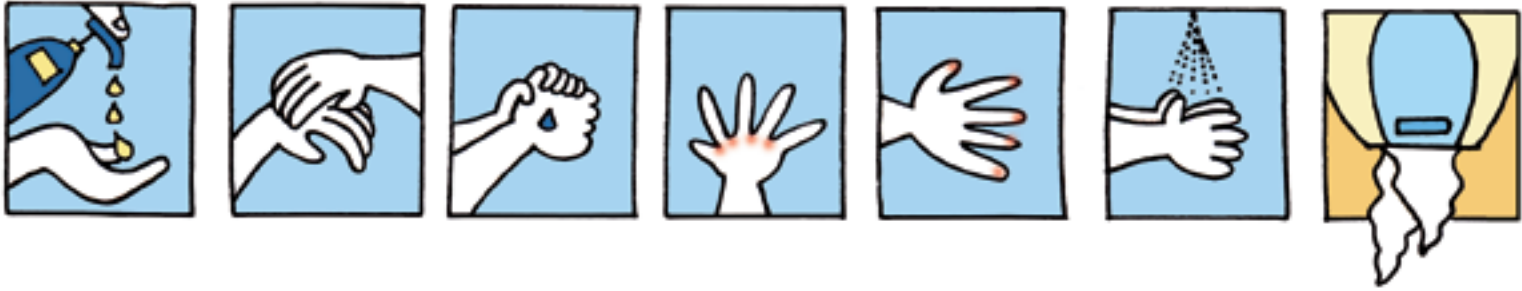
Потім до Кеті підійшла фізіотерапевтка. Вона добре розтягнула і потренувала хвору ногу дівчинки. Кеті любила фізіотерапію і завжди була рада бачити приємну лікарку.



Незабаром прийшла ще одна медсестра з пляшкою, наповненою рідиною. Вона повісила її на підставку, схожу на журавлика, і підключила фузі до порту Мартіна. Медсестра встановила швидкість крапельниці. Кап-кап-кап... – капали краплі.

— Має капати повільно. Стеж за цим! Якщо трубка зімнеться чи пляшка спорожніє, насос подасть звуковий сигнал, і я негайно прийду. Ти можеш ходити з журавликом або сісти за стіл, щоб помалювати, пограти в настільну гру чи карти. Можеш навіть підійти до лялькового будиночка зі своєю мамою. Якщо тобі щось знадобиться, будь ласка, скажи мені! — привітно сказала медсестра.





МІКРООРГАНІЗМИ, ЯКІ МОЖУТЬ ВИКЛИКАТИ ХВОРОБУ, ТА МИТТЯ РУК

Коли дзвони задзвонили до полудня, подали обід.

Перед тим, як сідати за стіл, діти ретельно мили руки. Медсестра показала, як правильно робити це з дезінфікуючим милом:

— Розподіліть трохи мила на долоні, потім потріть обидві сторони рук між пальцями та під нігтями. Сполосніть і висушіть. Готово! Більшість мікроорганізмів, які можуть викликати хворобу, знаходяться на наших руках, тому перед їжею та питтям завжди потрібно їх ретельно мити! — попередила медсестра.

— Існує три різні типи мікроорганізмів: бактерії, дикі гриби та віруси. Усі вони можуть викликати хворобу. Найкращий спосіб запобігти їм — часто і ретельно мити руки. Це золоте правило! — сказала медсестра.

ЧИЩЕННЯ ЗУБІВ

Після обіду діти чистили зуби.

Лікар сказав їм, що робити це м'якою щіткою після кожного прийому їжі дуже важливо. Якщо немає можливості почистити зуби, слід принаймні прополоскати рот спеціальним ополіскувачем. — Не тільки вранці, в обід і ввечері, а й після кожного прийому їжі потрібно чистити зуби або полоскати рота! Навіть, якщо ви просто перекусили! Це друге золоте правило! – зазначила медсестра.





ГРА В ЛІКАРНІ

Кеті та Сюзі підійшли до книжкової шафи й поглянули на збірники казок. Мама Сюзі почитала їм, і вони швидко заснули.

Коли дівчата відкрили очі, над їхніми головами плавали величезні мильні бульбашки. Кеті любила пускати їх і спостерігати, як прозорі кульки плывуть у повітрі. Мартін, який лежав на сусідньому ліжку, був трохи сумний. Тому Сюзі дала йому пристрій для мильних бульбашок, і всі одразу повеселішали.



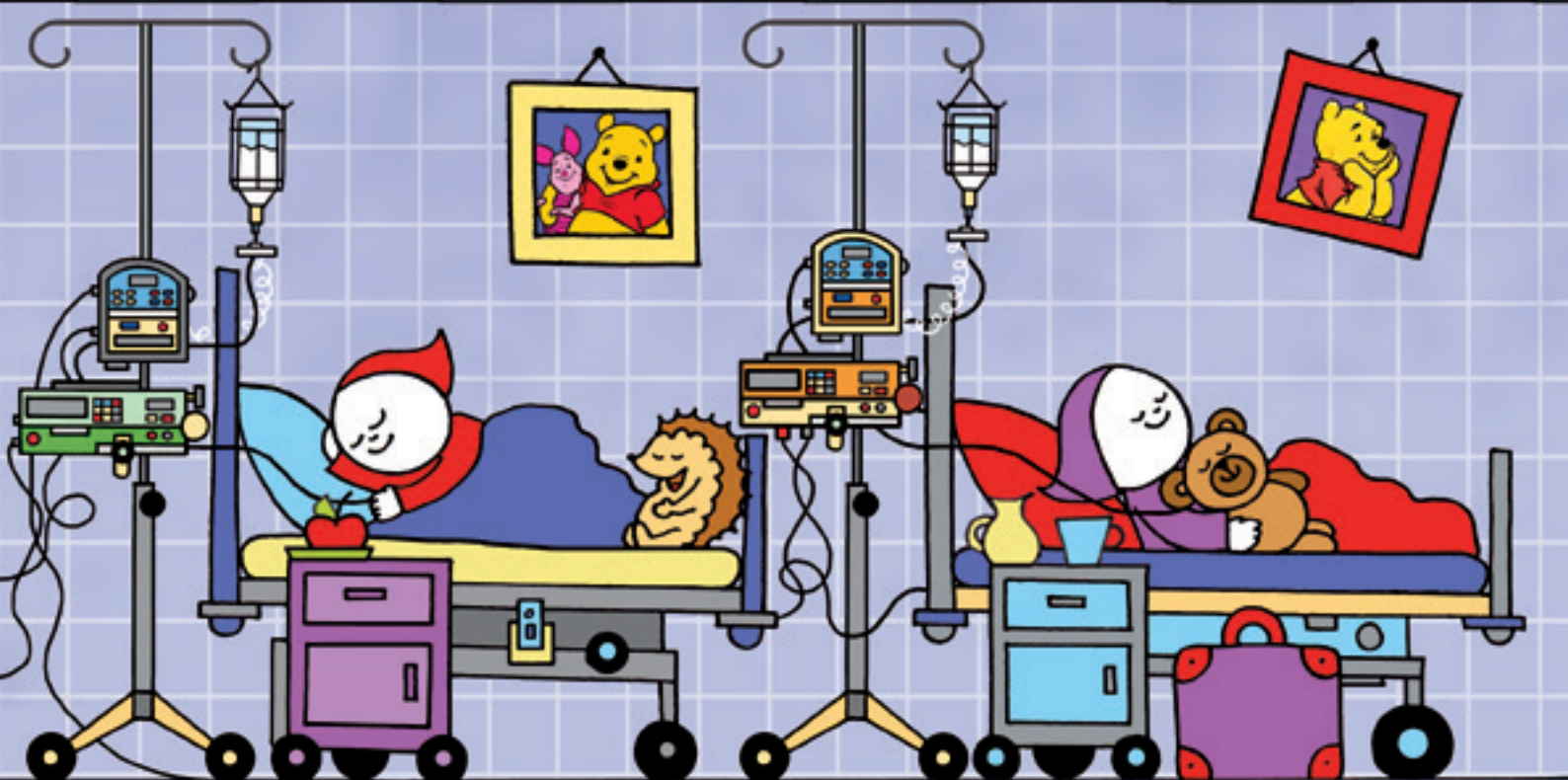


— У мене чудова ідея! Давайте спитаємо медсестру, чи можна нам спуститися в ігрову кімнату і організувати веселі посиденьки, — запропонувала мама Мартіна.

Діти були в захваті! Ігрова кімната схожа на казкову крамницю, наповнену всілякими іграшками, такими, як ляльки, лялькові будиночки, машинки, потяги, конструктори, пазли, іграшкова кухня, настільні ігри, плюшеві ведмедики та музичні інструменти. Їм там ніколи не було нудно! Наші герої випробували всі іграшки і отримали велике задоволення! Час від часу діти їли ретельно вимиті фрукти і пили соки. До вечора вони дуже втомилися.

— Під час хімієтерапії дуже важливо пити багато рідини! Це третє золоте правило! — сказала няня в ігровій.





КУПАННЯ ТА ЧАС СНУ

Почало вечорити. Кеті, Мартін, Сюзі та Том готувалися до купання.

— Треба добре мити кожну частину тіла. Не забувайте стежити, щоб нігті на ручках і ніжках були коротенькими, і бактеріям було ніде сховатися під ними! — казали їм.

Після обіду діти почистили зуби, лягли спати, а медсестра принесла нову пляшку:

— Хімістерапія викликає у ваших клітин сильну спрагу. Тому треба їх напоїти. Це називається «гідrataція». Рідина з цієї пляшки буде капати всю ніч, але це не заважатиме вашому сну.

У лікарні діти спали в окремій кімнаті від батьків. Цілу ніч медсестра наглядала за ними. Мартін швидко заснув і побачив кумедний сон. Він сів на свій улюблений велосипед і полетів у хмари! Вранці хлопчик розповів свій сон, і всі погодилися: дуже прикро, що в реальному житті немає летючих велосипедів!





СІМЕЙНА КІМНАТА

Мамам дозволяється залишатися з дітьми до тих пір, поки вони не ляжуть спати. А коли малеча прокидається, вони знову можуть прийти.

Поки діти сплять, деякі мами ночують у сімейній кімнаті клініки. Інші залишаються в квартирі, яка знаходиться дуже близько до лікарні. Іноді в цих квартирах також залишаються бабусі і дідусі, брати і сестри, щоб бути поруч з маленьким пацієнтом протягом довгих тижнів лікування.

Важливо, щоб мами щовечора відпочивали і наступного дня мали сили гратися зі своїми дітьми. Зазвичай вони рано лягають спати. Мама Сюзі любить вечорами читати захопливі трилери. Деякі мами читають журнали, а інші дивляться цікаві фільми. Вечір — гарний час для мам, щоб поспілкуватися з іншими членами сім'ї, наприклад, з татусями, бабусями і дідусями. Також вечорами мами мають можливість довше поспілкуватися з братами та сестрами наших героїв, які залишилися вдома.

Щовечора мама Сюзі слухала розповіді старшого сина про школу. Вона також хотіла почути про день молодших дітей у садку. Ці хвилини були дуже цінні для дітей, адже через телефон вони могли відчути любов та увагу своїх мам. Хоча це не схоже на справжні вечірні обійми, така традиція допомагає. Мама Сюзі іноді надсилала поцілунки своїм маленьким дітям.



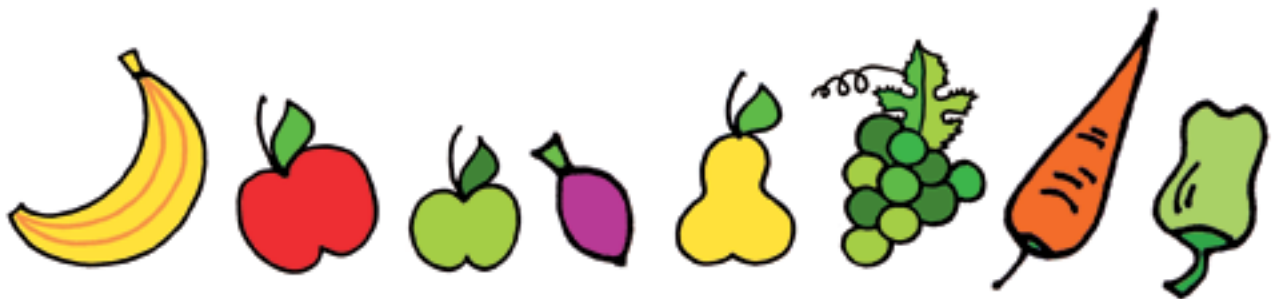


ТАТО В ЛІКАРНІ

У палаті з дітьми дозволяли залишатися тільки мамам і татам, тому що в кімнаті було не надто багато місця.

Тато Мартіна часто відвідував його після роботи. Він привозив смаколики, наприклад, улюблені тістечка, які пекла бабуся, сирні кренделі, тістечка у формі квітки, пиріг з маком, шоколадний пиріг, свіжу випічку та рулети з какао. Він також приносив сину плямистий Туро Руді (сирний батончик у шоколадній глазури) і, звичайно, багато фруктів. Тато приносив Мартіну банани, яблука, сливи, груші, виноград, моркву і перець – усе, що вдавалося купити на ринку. Через ліки Мартіну тепер не завжди подобалося, як смакує те, що він любив раніше. Але мама й тато ніколи не змушували його їсти.

Татові доводилося одягати на черевики пластикові бахіли, щоб не занести в палату бактерії.





НА ШЛЯХУ ДОДОМУ

Після довгих днів лікування між блоками хімієтерапії наших героїв відпустили додому. Лікар дав батькам кілька порад перед від'їздом:

— Через ризик зараження дуже важливо завжди дотримуватись чистоти! Якщо ви помітили щось дивне, не соромтеся дзвонити нам. Якщо у вашої дитини висока температура, ви повинні негайно приїхати до лікарні, навіть серед ночі. Будь ласка, не чекайте до ранку! Не переживайте, це пов'язано з лікуванням, але вам потрібно негайно звернутися до лікарні.





Весь тиждень Кеті, Мартін, Сюзі та Том були дуже розумними і слухняними дітьми. Тому лікар дозволив мамам робити різні сюрпризи. Мартіну дозволили піти на прогулянку в ліс. Кеті пішла збирати кульбаби на березі річки Кереш. Том пішов на риболовлю з татом, а Сюзі – годувати лебедів на озеро Веленце.





ВТРАТА ВОЛОССЯ

Багато дітей втрачають волосся через хімієтерапію, але лікар сказав їм, що все відросте після лікування.

Розуміючи це, Кеті та Сюзі відрізали свої довгі коси і сховали у скарбничках. Лікар був правий! Згодом їхнє волосся відростало і стало таким же красивим і довгим, як раніше. А поки воно відростало, кожній дали красиву хустку, схожу на ту, яку носила Попелюшка у казці. Сюзі також одягла хустку на свого улюбленого плюшевого ведмедика. Кеті іноді носила красиву перуку, яка виглядала так, ніби це її справжнє волосся.

Мартін і Том лисими виглядали дуже круто, але також вирішили купити собі модні капелюхи. Мартін одягнув капелюха й на свого кролика... такого ж, як носив він, але меншого. Томові також сподобалася ця ідея, тож усі їхні улюблені іграшки, плюшевий ведмедик Сюзі, кролик Мартіна, слоник Тома і навіть їжак Кеті, носили хустки чи капелюхи.







З БРАТАМИ ТА СЕСТРАМИ

Кеті, Мартін, Сюзі і Том завжди були дуже раді повернутися додому і погратися зі своїми братами та сестрами. Їхні батьки також пишалися своїми дітьми, які не могли дочекатися, коли вся сім'я знову збереться разом.

Діти знали, що їхній братик чи сестричка хворий(а) і що для повного одужання йому/їй потрібно деякий час залишатися в лікарні. Іноді було важко, тому що мама менше часу проводила вдома. Але вони були щасливі, що їхні брат/сестра не один/одна у лікарні.

Скільки разів вони були розчаровані тим, що не можуть гратися разом! Тож, коли хтось повертався з лікарні, брати і сестри дуже раділи. Іноді наші герої могли провести вдома лише кілька днів, а іноді їм дозволяли залишатися цілий тиждень. Брати і сестри також з розумінням ставилися до того, що їхні хворі брат чи сестра швидше втомлювалися і припиняли з ними гратися.





Через випробування на сміливість багато що змінилося, але деякі речі залишилися незмінними. Наприклад, діти довго розмовляли перед сном. Вони також багато сміялися і отримували задоволення від гри в карти усією сім'єю. Мартін все ще любив грати в настільні ігри зі своєю молодшою сестрою, а Кеті – читати історії своїй молодшій сестрі і брату, які слухали уважно і терпляче. Том будував високі вежі й дозволяв старшій сестрі ставити верхні трикутники. Сюзі найбільше гралася своїми ляльками. Щоб догодити їй, навіть брат-підліток долучався.



СУМУЮ ЗА ТОБОЮ!

Коли маленькі пацієнти перебувають у лікарні, їхні брати та сестри вдома дуже за ними сумують. Для них цей період теж нелегкий.

Молодша сестра Мартіна часто казала: «Я сумую за братом і мамою!» У подібних випадках її тато сідав поруч і пояснював, що Мартіну доводиться проводити багато часу в лікарні через хворобу, але незабаром йому стане краще і він зможе частіше приходити додому.

— Одного разу він повністю одужає! А поки ти теж можеш йому допомогти! Намалюй щось і ми надішлемо цей малюнок до лікарні. Я впевнений, Мартін буде дуже задоволений!

Наступного дня молодша сестра Мартіна намалювала його улюблений червоний велосипед, ліс, їхній будинок, кролика та родину дроздів, що гніздяться на дубі. Під час малювання вона носила заколку для волосся у формі сонечка, яку отримала від брата минулого Різдва. Молодша сестра Кеті також зробила для неї малюнок і надіслала наклейку. Щоб Кеті знала: сестра нею дуже нею пишається.



СУМУЮ ЗА ТОБОЮ!

Ці місяці випробувань на сміливість важкі не лише для молодших, але й для старших братів і сестер. Брат Сюзі був великим хлопчиком, який нещодавно пішов до середньої школи. Під час хвороби Сюзі він багато часу проводив сам. Батьки весь час виглядали стурбованими – він також дуже хвилювався за Сюзі. Хлопчик не міг дочекатися, коли їй стане краще і він знову побачить сестру

щасливою та грайливою. Такою, якою вона була раніше. Нарешті він вирішив підбадьорити Сюзі. Брат знайшов свою гігантську стару збірку анекдотів і почав її читати. Він переписував анекдоти, які йому найбільше подобалися, і надсилав їх Сюзі, щоб підняти їй настрій. Пізніше він також писав листи, у яких розповідав про те, що сталося з ним у школі, про те, що молодші діти робили вдома, як почувається бабуся, а також про чотирьох чудових кошенят, які з'явилися у сусідів. «Ти побачиш їх, коли приїдеш додому! А поки я надсилаю фото, зроблене вчора!»



ДОМАШНІ ЗАВДАННЯ

Під час лікування Кеті, Мартін, Сюзі та Том були набагато вразливішими до хвороб. Щоб захистити їх від бактерій, їхні сім'ї зібралися разом і склали план. Вони хотіли докласти всіх зусиль, щоб не принести додому шкідливі мікроби. У родині Сюзі рушієм усіх цих заходів була молодша сестра Розі.

Розі призначила кожному свої завдання, але були й спільні сімейні справи. Головні правила всі знали напам'ять:

1. Мийте руки, мийте руки, мийте руки!
2. Перевдягніться в чистий домашній одяг!

Розі давала татові складні завдання, а сама щодня перевіряла, чи він дотримується своїх обов'язків:

1. Ввечері необхідно вимити усю підлогу з дезінфікуючим засобом!
2. Вранці та ввечері провітрювати приміщення!

Розі також перевіряла, чи виконала свої обов'язки мама:

1. Раковину і ванну потрібно дезінфікувати щодня!
2. Використовувати пару під час прасування одягу!
3. Постільну білизну та рушники слід часто прати!
4. Купувати свіжі продукти і готувати корисні страви!

У Розі було ще одне важливе завдання, окрім підтримки порядку: вона зустрічала усіх гостей і відвідувачів у домі. Дівчинка робила короткий інструктаж і, переконавшись, що всі вимили руки, роздавала маски. Звичайно, вона також пропонувала тістечка, частування та інші смаколики.

ЗАВДАННЯ СІМ'Ї



ЗАВДАННЯ ТАТА



ЗАВДАННЯ МАМИ



ЗАВДАННЯ РОЗІ





ЦИТОПЕНІЯ

Одного вечора температура Тома піднялася до 38°C. Мама спакувала кілька речей у валізу, і вони поїхали до лікарні.

Хімієрапія не тільки знищує клітини-порушники, але, на жаль, зменшує кількість здорових білокрилих сонечок. Коли захисників меншає, організму важче боротися зі шкідливими бактеріями. Цей стан, коли є мало білих сонечок, називається цитопенією. Гарячка каже про наявність в організмі мікроба, що викликав хворобу. Тому маленького пацієнта потрібно негайно доставити до лікарні, щоб дати йому ліки, які допоможуть сонечкам-захисникам позбутися зловмисників.

ГАРЯЧКА ТА АНАЛІЗ КРОВІ

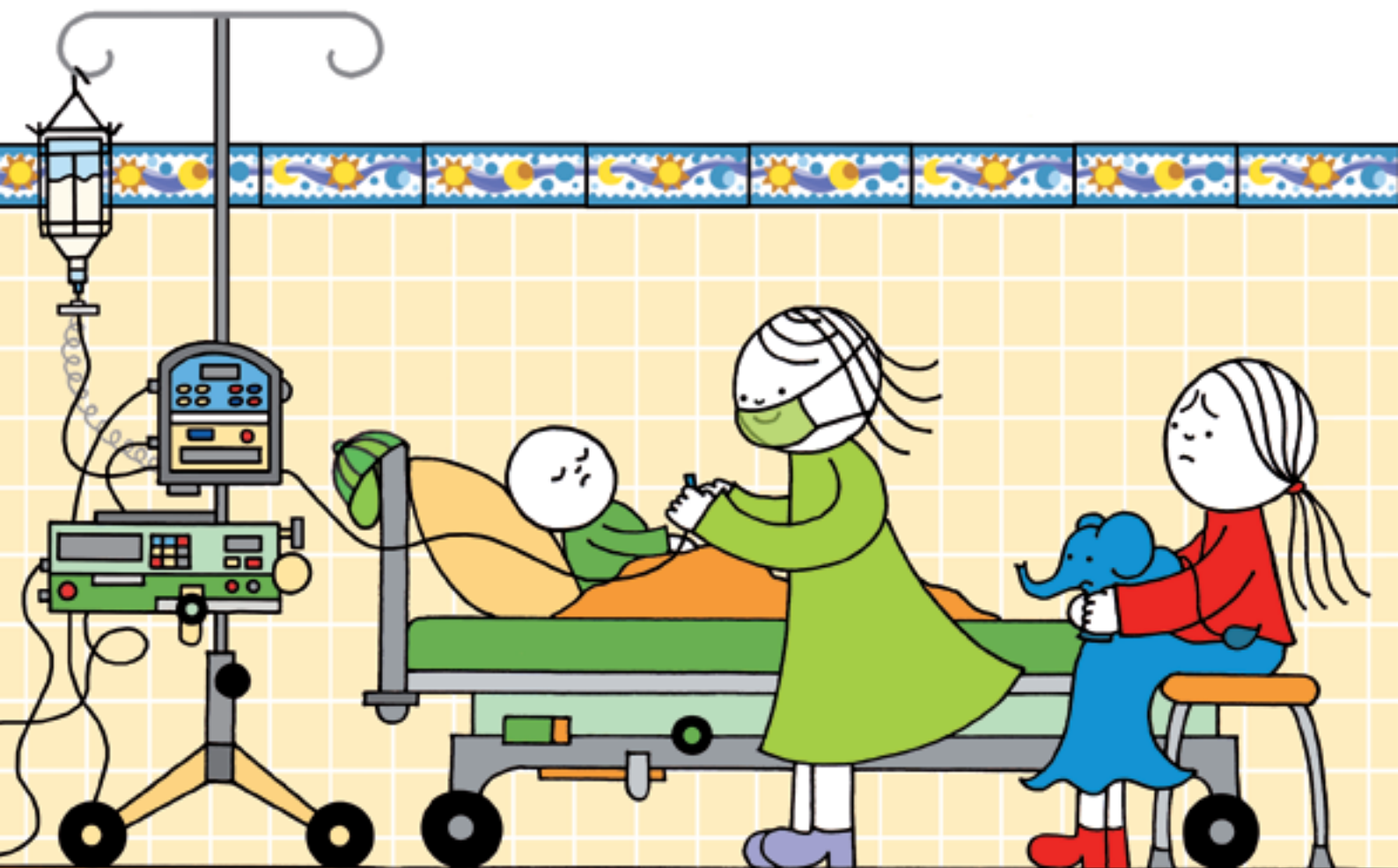
На жаль, коли у наших маленьких героїв виникала гарячка, медсестрі доводилося робити укол у руку маленького пацієнта, а не користуватися портом. Це необхідно, оскільки через кров можна визначити, який мікроб спричиняє проблему. Коли медсестра зробила укол Тому, мама спритно відвернула його увагу, попросивши заспівати або розказати вірш, який він вивчив минулого тижня. Хлопчик не помітив, коли маленькі сонечка забігли в пробірку. Після забору крові їх відправили в лабораторію, де ретельно перевірили. Нарешті лікарі з'ясували, який зловмисник викликав гарячку.



ОКРЕМА КІМНАТА

Того ж вечора Мартіна також доставили до лікарні через гарячку. Наступного дня Сюзі та Кеті приєдналися до хлопців з тієї ж причини. Усіх помістили в окремі палати в зоні, що називається ізолятором. Через ризик зараження їм не дозволяли залишати свої палати, але їхні мами могли спати в одній кімнаті з ними.

Якщо у героя виникає цитопенія, ще важливіше дотримуватися золотих правил, особливо щодо миття. Забороняється носити верхній одяг. Усі відвідувачі повинні взяти халат і маску, а коли вони одягаються у все зелене з голови до ніг, виглядають, як деревні жаби!



У МЕНЕ БОЛИТЬ У РОТІ

Діти були дуже слабкими і просто лежали в ліжку. Медсестра дала їм жарознижувальні ліки та антибіотики. Білих сонечок було менше, ніж потрібно, але тепер антибіотики допомогли знищити бактерії.

Наступного ранку лікар оглянув кожну дитину. Усім стало набагато краще.

Лікар також оглянув їхні роти, оскільки через хіміотерапію вони були вкриті ранками. Медсестра дала ліки, щоб полегшити біль. Діти повинні були їсти м'яку їжу, багато пити і часто полоскати рот. Мартіну вдалося подолати проблему жувальною гумкою з фруктовим смаком, а біль Сюзі та Тома полегшило морозиво.

Вранці Сюзі подивилася захопливий мультфільм, покусуючи морозиво.



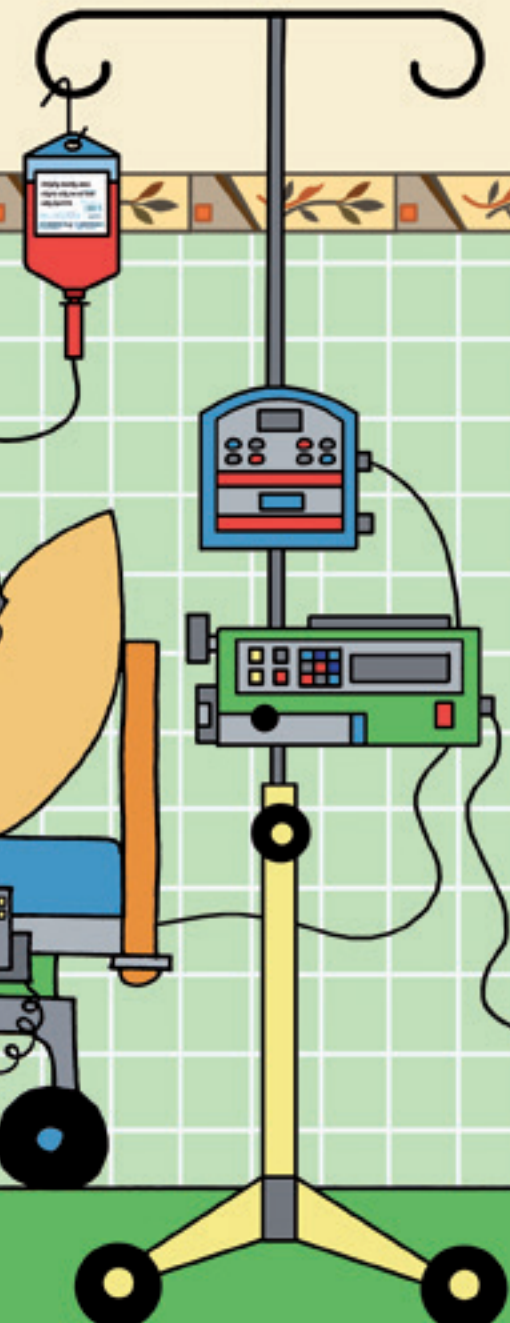
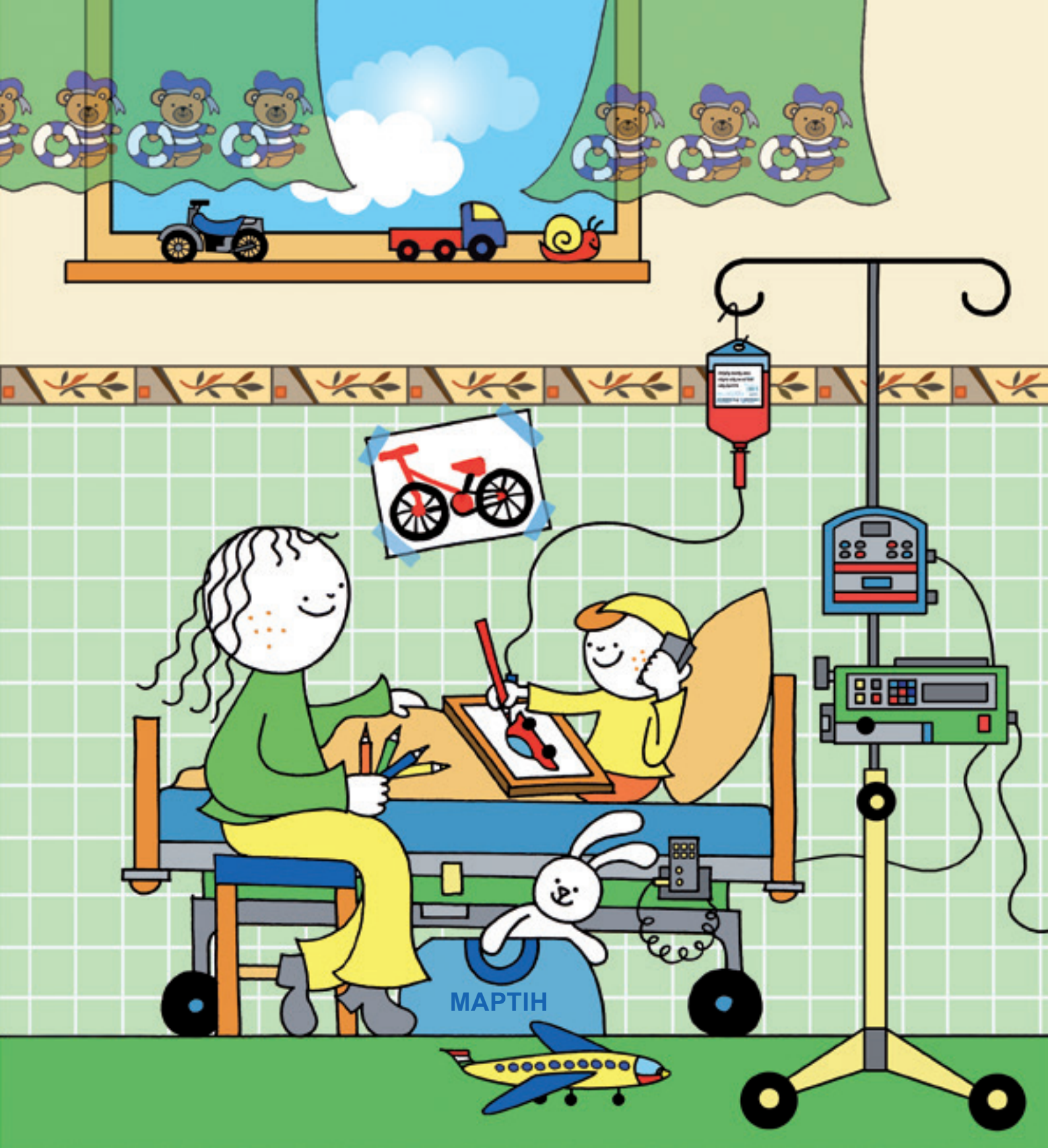
ПЕРЕЛИВАННЯ КРОВІ

До полудня Мартін почав бліднути, до того ж у нього розболілася голова.

— У твоїй крові дуже мало червоних сонечок, тому клітини не отримують достатньо кисню. Ось чому ти відчуваєшся таким виснаженим. Але ми можемо тобі допомогти! Кілька дуже добрих людей здали частину своєї крові, щоб віддати тобі. Отже, ти отримаєш нові червоні сонечка, як інфузію. Це називається переливанням крові, — сказала медсестра.

Поки капала кров, Мартін намалював свою улюблену спортивну машину. Також було багато охочих поговорити, тож мама допомогла йому зателефонувати бабусі, дідусеві, прабабусі та двоюрідному брату Метью. Їм навіть вдалося зателефонувати Місу, найкращій подрузі Мартіна. Вони вирішили невдовзі побачитися.





МАРТИН



КОМАР, ЩО РОЗМНОЖУЄ КЛІТИНИ

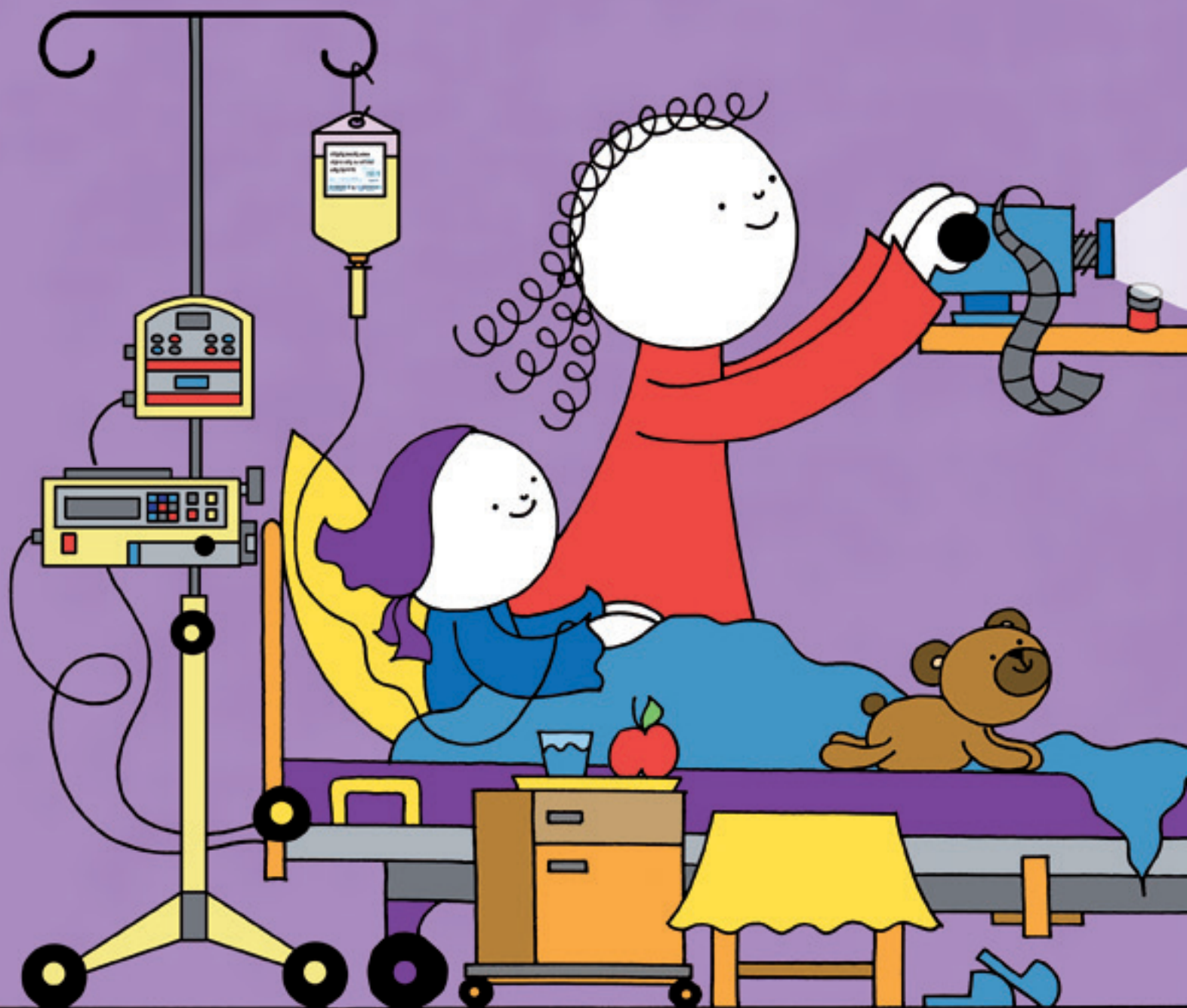
Тато Тома приїхав до лікарні ввечері. Він не мав працювати у вихідні, тому міг провести суботу та неділю в лікарні. Хлопчик ледве міг дочекатися, тому що з татом грав в інші ігри, ніж з мамою. Батько Тома знав багато анекдотів, любив грати у двадцять питань, а також добре грав у карти. Він знав марки усіх автомобілів і міг намалювати їхні символи. Коли тато приходив у гості, мама могла піти додому, щоб навести порядок та побути із сестрою Тома.

Незабаром до палати зайшла медсестра.

— Зараз тебе вкусить комар! Це містер Пірс, комар, що розмножує клітини! Ми зробили переливання крові, тому що кількість твоїх червоних сонечок була замалою. Але тепер твоїх білокрилих сонечок недостатньо, щоб захистити організм від мікробів. Цей містер Пірс допоможе виробляти більше лейкоцитів, тож тобі не доведеться турбуватися про зловмисників, — пояснила медсестра Тому.



ТРОМБОЦИТИ

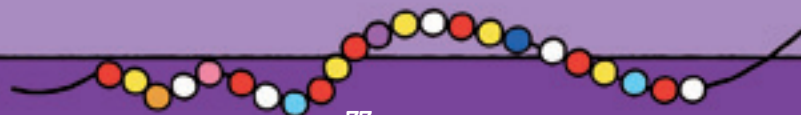




**Він сховався в чаші синього дзвіночка,
де спочатку наповнив своє черевце нектаром і пилком,
а потім занурив свій маленький хоботок.**

На шкірі Сюзі знову почали з'являтися фіолетові синці. Кількість тромбоцитів у її крові впала надто низько, тому довелося робити переливання. Дівчинка мала бути особливо обережною, щоб не вдаритися, інакше її шкіра вкрилася б ще більшою кількістю синців, а кровотечу було б важко зупинити. Тому Сюзі просто сиділа в ліжку, розписуючи скло та нанижуючи намистинки.

У мами виникла чудова ідея. Вона закрила штори, і вони зі Сюзі почали дивитися казки, спроектовані на стіні. Сюзі це так сподобалося, що вона переглянула три історії! Її улюбленою була «Бжола Лікеріш». Вони подивилися її багато разів, знову і знову.





НАВЧАННЯ В ЛІКАРНІ

Кеті навчалася у першому класі, коли дізналася, що захворіла. Але оскільки їй доводилося часто бувати в лікарні, вона не могла щодня ходити на уроки. Тато попросив вчителя надсилати домашні завдання. У лікарні мама і лікарняний вчитель допомагали дівчинці. Щодня, коли їй хотілося вчитися, вони починали заняття. Іноді через інтернет Кеті могла дивитися та слухати, як її вчитель проводить урок у своїй школі. У перервах їй дозволяли спілкуватися з однокласниками і надсилати електронні листи. Вона завжди виконувала домашнє завдання, яке приносив тато.

Кеті найбільше подобалося, коли вона була в одній кімнаті з Мартіном, Томом і Сюзі. Але для навчання вона переходила в іншу. Щоб не було нудно, вона частіше займалася з мамою та лікарняним вчителем. Кеті читала більше книжок, займалася математикою, писала твори і робила чудові малюнки.

Дівчинка добре вчилася, і в кінці року склала всі іспити. Коли вона повністю одужала, їй дозволили продовжити навчання з однокласниками.



ОДНОКЛАСНИКИ, ДРУЗІ

Так минали дні. Діти почувалися набагато краще і ледве могли дочекатися, коли поїдуть додому. Вони хотіли запекти бекон або приготувати тушковане м'ясо в саду, запросити своїх найкращих друзів. Діти запитали думку лікаря про їхній план.

— Ваша хвороба не передається іншим людям. Тому ви можете ходити в гості до друзів (одного друга за один раз), але потрібно суворо дотримуватися правил. Друзі можуть відвідувати вас, лише якщо вони здорові. Також вони повинні носити маски, часто мити руки, а ви — бути обережними, коли пустуєте, щоб не поранитися! Друзі можуть залишитися ночувати у вас вдома, але за можливості в окремій кімнаті. Якщо ви в гостях на вулиці, можете зустрітися більше ніж з одним другом одночасно! Але в таких ситуаціях ви повинні носити маску, а не ваші друзі, — сказав лікар.



Діти з нетерпінням чекали повернення додому. Друзі Мартіна відвідали його в перший же вечір! Тато розклав багаття в саду, вони сіли навколо і весело розмовляли. Також прийшла найкраща подруга Місу. З'явилась Леслі і подарувала Мартіну журнал про павуків. Крім того, прийшли сусідські близнюки разом з Ендрю, який дуже добре грає у футбол і завжди носить футбольне взуття з шипами. Біля вогню була й сестра Мартіна зі своєю подружкою, бабуся, дідусь і вихователь з дитячого садка. Давно наш герой не був таким щасливим, як цього спекотного літнього вечора.



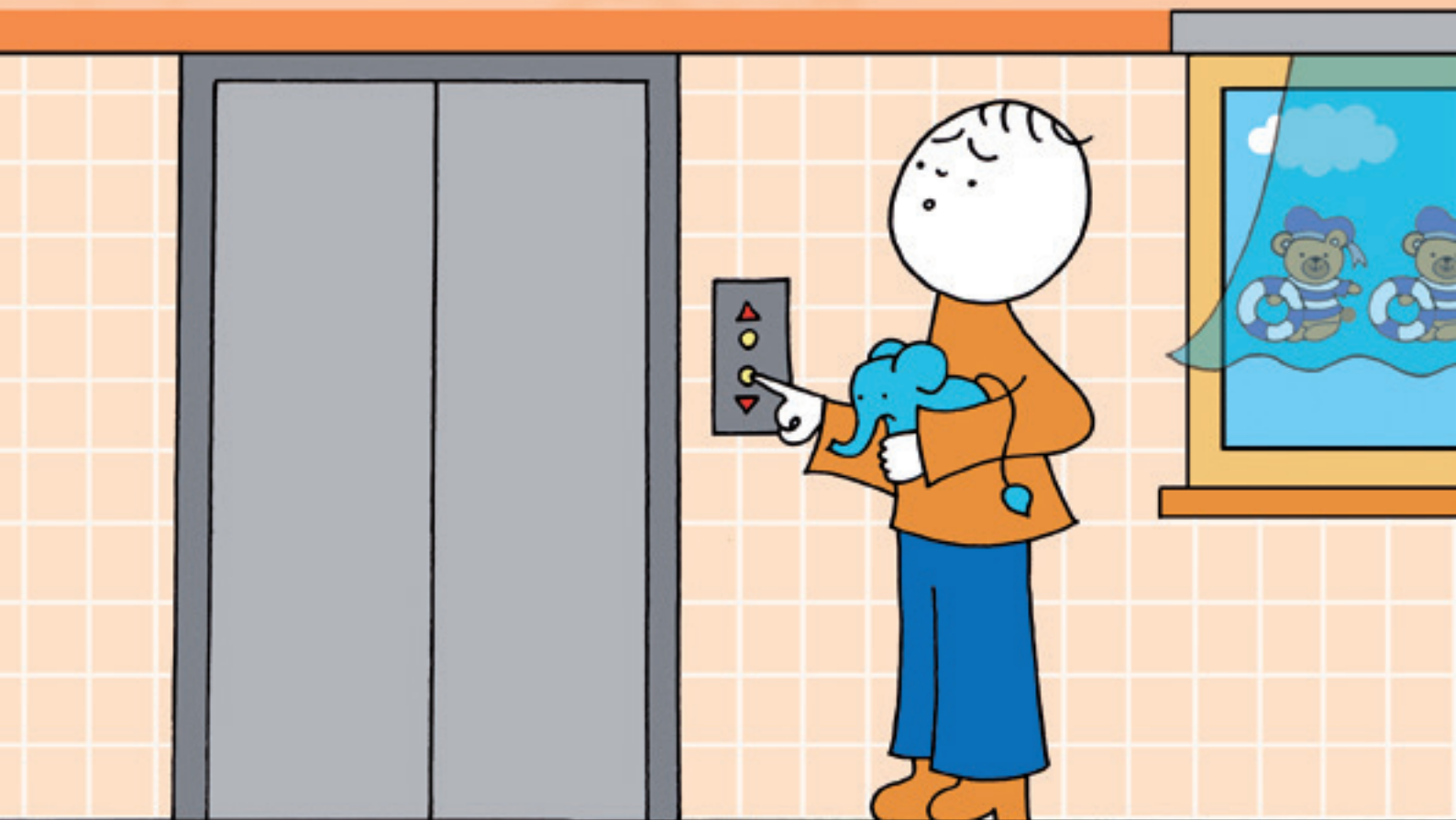
ЗБРОЯ НОМЕР ДВА: ОПЕРАЦІЯ



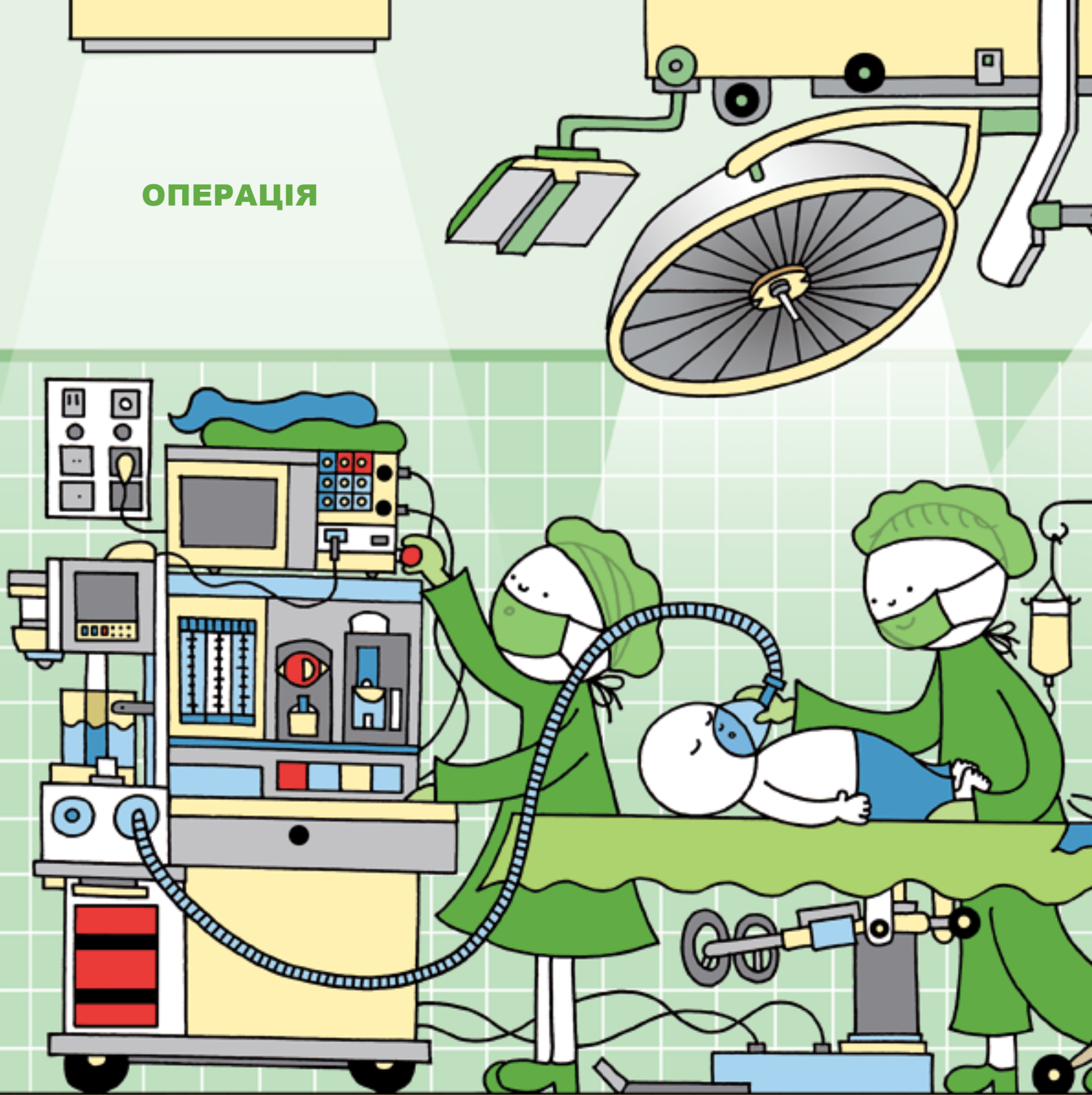
Кеті та Том довго отримували хімістерапію, тому клітини-порушники зазнали значних втрат. Все ж деякі з них залишилися у тілах дітей. У Тома було трохи таких клітин у животі, а у Кеті — в нозі. Лікар вирішив застосувати чарівну зброю під назвою операція або хірургічне втручання. Під час операції лікарі видалили шишку, створену з клітин-порушників. Лікар назвав її пухлиною.

Чоловік, одягнений у зелене, відвів героя в операційну, де також було багато людей у зеленому. Мама могла піднятися з ним ліфтом, але не могла заходити в операційну:

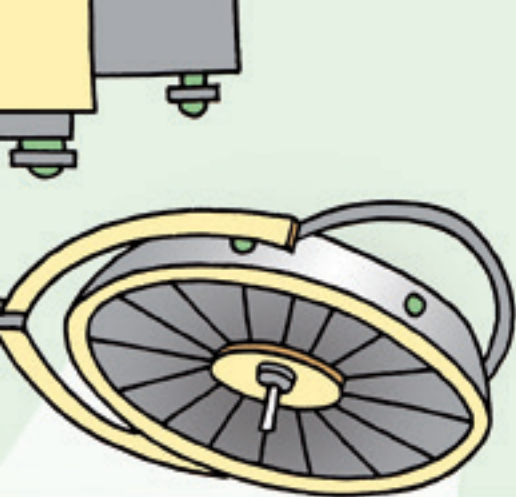
— Перш ніж заснути, подумай про щось дуже приємне, наприклад, про те, що ми відвідаємо єнотів у зоопарку, і тоді, я впевнена, тобі насниться чудовий сон. Коли прокинешся, я буду поруч! — ласкаво сказала мама, міцно поцілувавши його в чоло.



ОПЕРАЦІЯ



В операційній було дуже яскраве світло. Лікарі одягли Томові маску на рот і ніс. У ній було багато ельфів снів. Вони розсипають снодійний порошок, який Том почав вдихати. Хлопчик не міг тримати очі відкритими і негайно заснув. Але перед цим він думав про те, що сказала мама... вона мала рацію! Том мріяв про зоопарк з його їжаками, пінгвінами, єнотами та жирафами.







Поки Том був в операційній, мама й тато чекали в коридорі й дуже хвилювалися за нього.

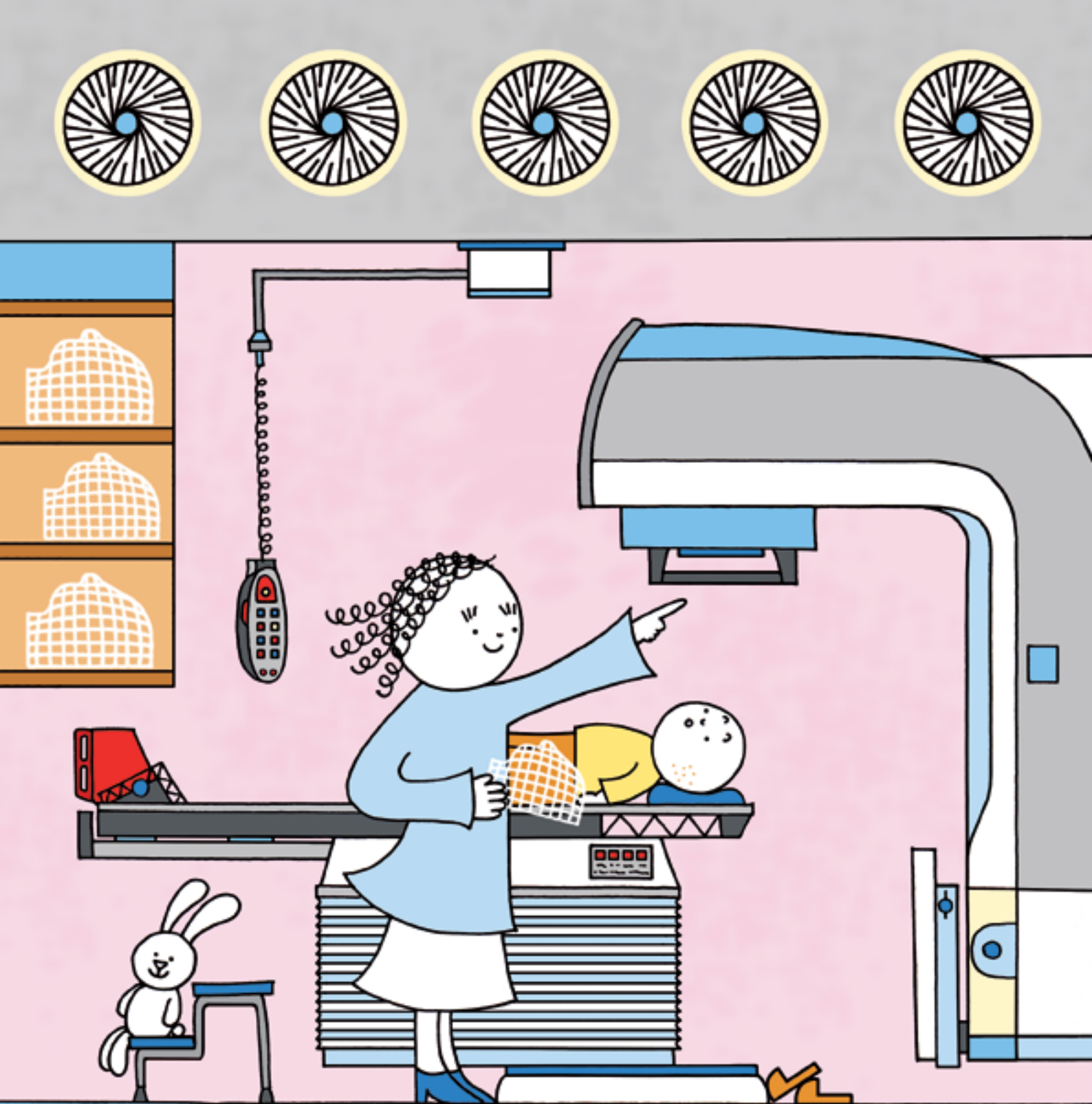
Під час операції хірург видалив пухлину з армією порушників всередині. Том прокинувся в іншій палаті — анестезіолог, мама й тато посміхалися йому.

Увечері після операції у хлопчика почав сильно боліти живіт. У місці, де лікар зробив розріз, було дуже боляче, а зверху знаходилася велика пов'язка. Йому дали ліки, щоб стало краще. Том був дуже сміливим і знав, що зможе повністю одужати, лише якщо пройде через це.

Лікар сказав, що під час операції деяким клітинам-порушникам завжди вдається втекти з пухлини. Їх не можна залишати у тілі, оскільки вони можуть повернутися з більшими силами. Ми повинні знайти втікачів! Тому необхідно продовжувати хімієтерапію, а в багатьох випадках може знадобитися інша магічна зброя.

Том любив полуницю. Через кілька днів після операції, коли живіт вже не так болів, мама принесла йому трохи. Том перекусив і став набагато щасливішим!







ЗБРОЯ НОМЕР ТРИ: ОПРОМІНЕННЯ

Опромінення є третім методом боротьби з клітинами-порушниками. Цей метод застосовується лікарем-радіологом, отже Мартін відвідав таку лікарку, щоб дізнатися, чи може вона допомогти. Для процедури опромінення Мартіну довелося піднятися на кілька сходинок і лягти на високе ліжко. На стелі він побачив вентиляційні шахти, що нагадували йому китайські дзвіночки. Під час лікування було дуже важливо, щоб Мартін не рухався. Для цього йому дали маску, яка нагадувала маску для фехтування. Про неї Мартін дізнався заздалегідь і не злякався, бо разом із татом переглянув багато фотографій відомих фехтувальників.

Апарат для променевої терапії виглядає, як гігантський ліхтар. Маленький пацієнт на ліжку добре бачить середину променя.

Під час лікування апарат обертався навколо Мартіна, і промінь атакував клітини-порушники з різних боків.

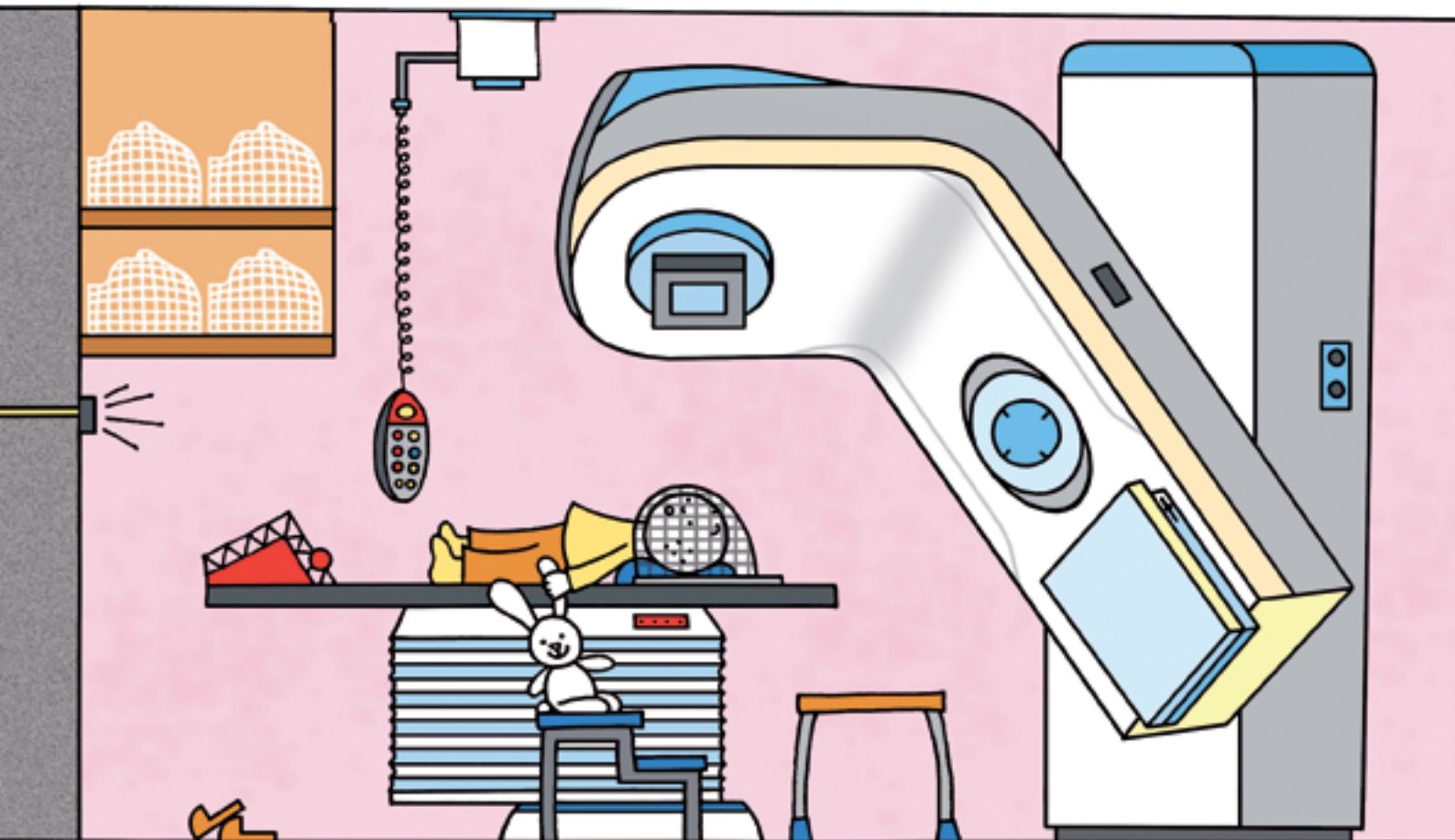


Найважчим в променевої терапії було те, що під час лікування нікого не пускали в кімнату. Відважному Мартіну довелося лягти на ліжко і не рухатися.

Лікарка налаштувала апарат, лагідно заспокоїла пацієнта, а потім вийшла з кімнати. Вона спостерігала за Мартіном через монітор і керувала пристроєм для променевої терапії з допомогою комп'ютера. Мартін залишився сам, але із задоволенням взяв білого кролика з собою. Хлопчик міцно тримав вухо іграшки до кінця процедури. У кімнаті було напівтемно, і Мартіну дуже хотілося, щоб хтось був поруч. Незабаром він почув голос мами і швидко заспокоївся. Вона сиділа по іншій бік стіни і читала через мікрофон улюблену казку. Дроти в стіні передавали її голос на гучномовці в процедурній. Коли історія про парасольку Крота завершилася, процедура також добігла кінця. Лікарка допомогла Мартіну зняти маску, після чого він спустився з ліжка і відразу побіг до своєї мами.

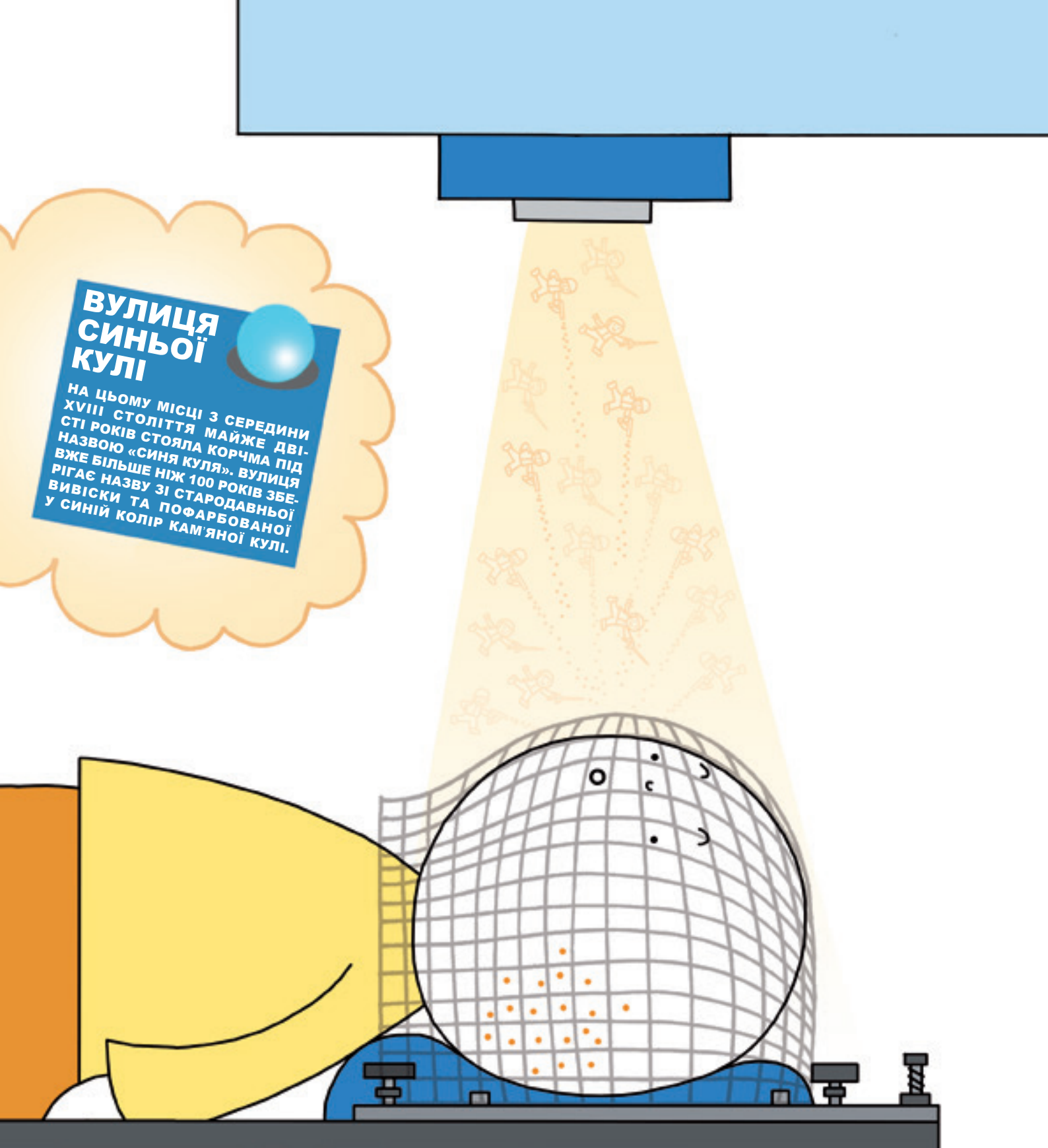


— Ти був дуже розумним і сміливим!
— сказала лікарка, даючи Мартіну
в нагороду шматочок шоколаду.



ВУЛИЦЯ СИНЬОЇ КУЛІ

НА ЦЬОМУ МІСЦІ З СЕРЕДИНИ
XVIII СТОЛІТТЯ МАЙЖЕ ДВІ-
СТІ РОКІВ СТОЯЛА КОРЧМА ПІД
НАЗВОЮ «СИНЯ КУЛЯ». ВУЛИЦЯ
ВЖЕ БІЛЬШЕ НІЖ 100 РОКІВ ЗБЕ-
ВІВІСКИ ТА ПОФАРБОВАНОЇ
У СИНІЙ КОЛІР КАМ'ЯНОЇ КУЛІ.





БІЙЦІ

Мартіну довелося довго ходити на променеву терапію: п'ять днів на тиждень протягом п'яти тижнів. Лікування проходило в іншій лікарні, розташованій на вулиці Кекгольо. Назва цієї вулиці означає блакитний мармур. За давніх часів тут знаходився ресторан, у стіну якого помістили великий шматок блакитного мармуру. На честь цього назвали вулицю. У сусідньому парку є табличка про Синю кулю.

Лікарня на вулиці Кекгольо була далеко. Мартін був радий трохи прогулятися. Йому було цікаво оглядати все навколо і дні минали швидко. Іноді Мартіна на лікування возила швидка допомога, іноді мама чи тато везли його своєю зеленою «шкодою», а іноді допомагав і дідусь зі своїм коричневим «фольксвагеном жуком». Дядько Мартіна також кілька разів возив його на своєму червоному 4×4; одного разу сусід Жольт також допоміг. Це було найцікавішою пригодою з усіх, тому що Жольт керував елегантним чорним «мерседесом».

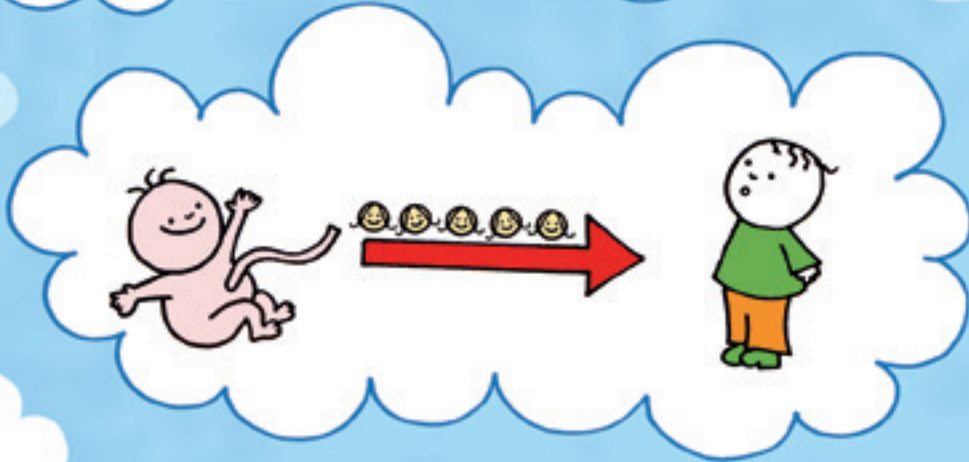
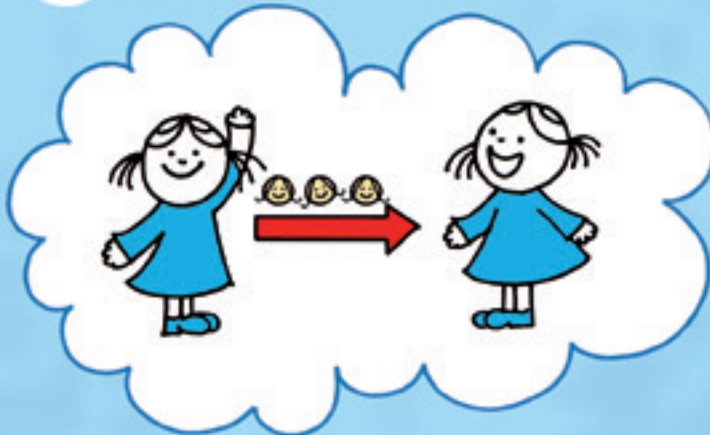
Мартіну багато разів доводилося проходити променеву терапію. Він більше не боявся, бо знав, що це неболяче. Однак через лікування його шкіра почала трохи червоніти. Також у нього з'явилися ранки у роті та діарея. Але більшість цих симптомів незабаром зникли. Протягом тижнів терапії лікарі багато спілкувалися з мамою.

— Для мене променева терапія схожа на оточення порушників воїнами, які націлюють свої променеві мечі та рушниці на пошкоджені клітини. Ці відважні воїни борються з хворими клітинами і перемагають їх, — сказала мама.

Поки лікувальний апарат обертався навколо тіла Мартіна, він міцно заплющував очі, а потім швидко відкривав. Іноді йому вдавалося вловити в промені посмішки деяких відважних воїнів, які невпинно стріляли з радіаційної зброї у порушників.

— Але найкращий воїн — це ти! — сказала мама Мартіну.





СУПЕРЗБРОЯ: ТРАНСПЛАНТАЦІЯ

Том і Сюзі також мали пройти трансплантацію. Їм довелося їхати не до звичної клініки, а іншої спеціальної лікарні. Почувши це, вони почали трохи хвилюватися, оскільки нікого не знали у тій лікарні. Проте невдовзі діти заспокоїлися, бо лікарі та медсестри були дуже милими та привітними до них.

Під час трансплантації Том і Сюзі отримали хімієтерапію, яка була сильнішою за будь-яку іншу, яку вони проходили раніше. В результаті клітини-порушники, які все ще залишалися в їхньому організмі, зникли, однак також зникли сонечка та стовбурові клітини, що виробляють тромбоцити. Через це нашим героям були потрібні нові здорові стовбурові клітини, які вони отримали через інфузію. Це називається трансплантацією кісткового мозку.

Ми можемо отримати стовбурові клітини з трьох джерел.

Один із способів — лікарі збирають стовбурові клітини з нашої власної крові. Їх негайно поміщають у крижану камеру, де було б холодно навіть білим ведмедям.

Ще один спосіб — отримати донорські клітини від братів/сестер, мами чи тата пацієнта або навіть таємного донора здалеку! У деяких випадках люди здають стовбурові клітини на іншому кінці земної кулі... можливо, ці клітини отримані від ковбоя чи індіанця!

Також стовбурові клітини є у новонароджених дітей. Важливо знати — отримання цих клітин не зашкодить ані індіанцю, ані малюку. У дорослих стовбурові клітини виділяють з крові, а потім передають людям, які їх потребують. А от отримання стовбурових клітин від немовлят відбувається по-іншому: діти, розвиваючись у животі своєї мами, пов'язані з нею через пуповину. Після народження малюкам більше не потрібна пуповина, тому її відрізають. Лікарі можуть витягти крихітну частинку крові з пуповини, яка містить багато здорових і міцних стовбурових клітин. Вони вже непотрібні дитині, але можуть врятувати життя іншим!

ВОЛОНТЕРКА

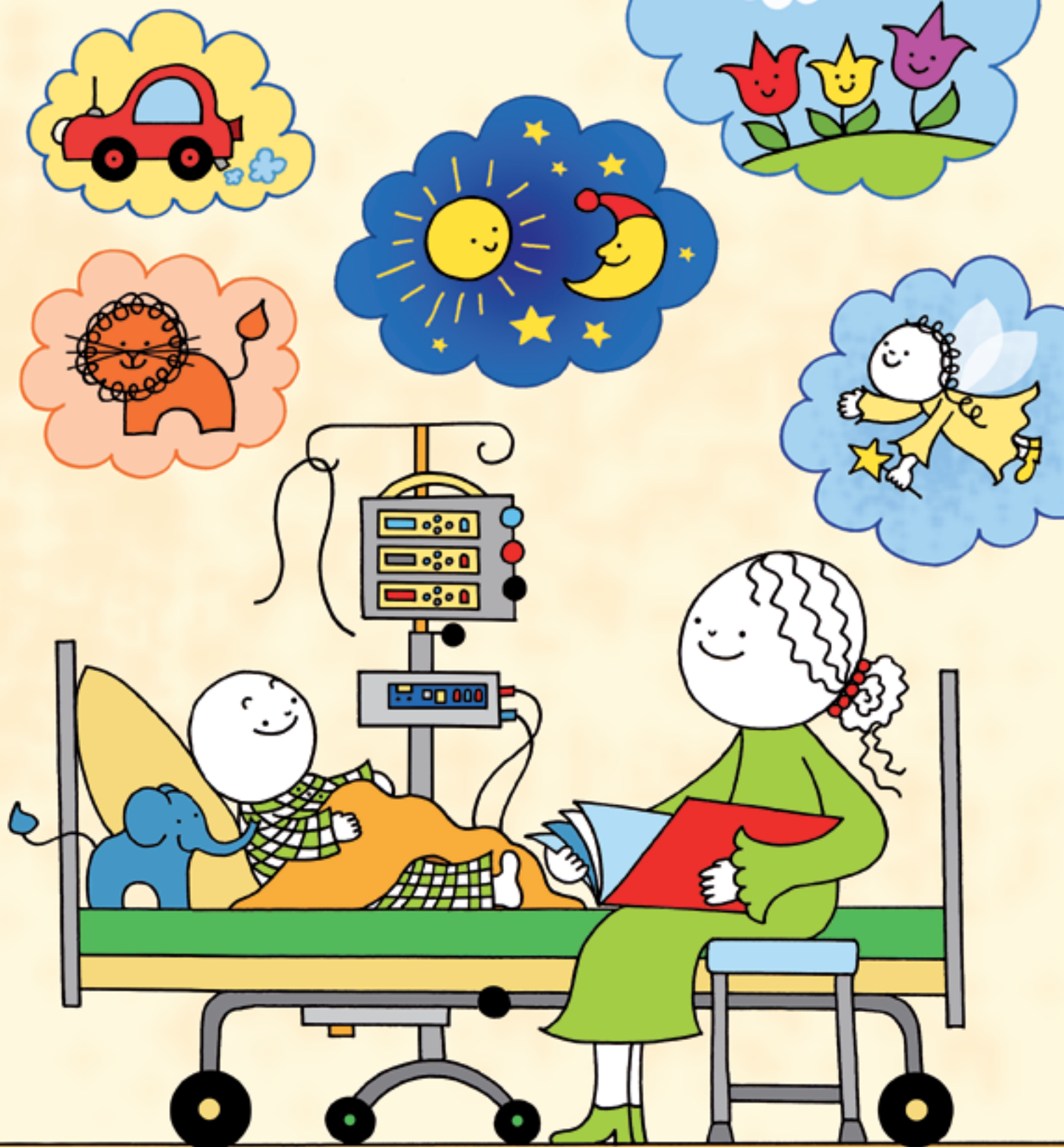
Сюзі отримала стовбурові клітини від своєї молодшої сестри. А Том — власні стовбурові клітини. Як лікарі це зробили? По-перше, їм потрібно було виловити стовбурові клітини з крові Тома.

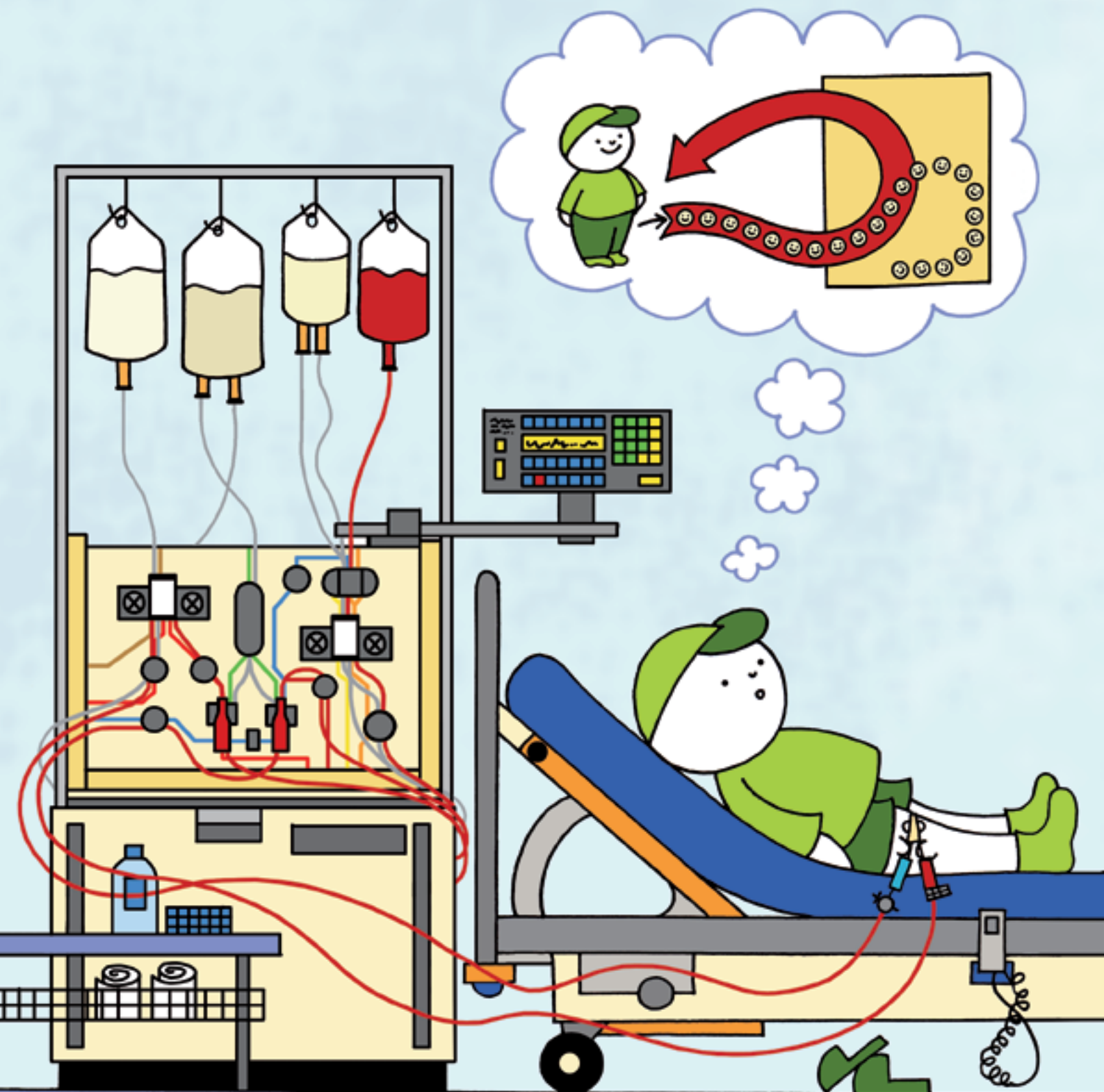
Для початку Том повинен був пройти процедуру збору стовбурових клітин. Його відвезли в палату, де було багато пристроїв, які пищали і цвірінькали, як пташечки. За допомогою ельфів снів лікарі приспали Тома, а потім вставили йому в ногу дві трубки. Коли Том прокидався, йому не дозволяли багато рухатися, і він завжди мав тримати ногу прямо, щоб уникнути згинання трубок.

Оскільки Том був змушений спокійно лежати в ліжку, він весь ранок дивився мультфільми. Пообіді до нього прийшла волонтерка з гарним довгим волоссям. Том був дуже радий слухати її чудові історії про лева, співочі тюльпани, червону машину, сонце, місяць, зірки, фею та про багато інших речей.

Том вирішив, що коли виросте, стане не тільки архітектором, але й волонтером, щоб розважати інших маленьких пацієнтів.







ЗБІР СТОВБУРОВИХ КЛІТИН

Наступного ранку відбулася процедура збору стовбурових клітин з крові. Це було зовсім неболяче, але для Тома було досить незручно, тому що йому все ще не дозволяли згинати ногу. Хлопчику здавалося, ніби вона в гіпсі.

Лікарка була дуже доброю і завжди посміхалася. Вони багато розмовляли, тому час пролетів швидко. Вона детально пояснила Тому, що і коли відбуватиметься. Було дуже цікаво!

— Подивись, Томе, твоя кров тече в апарат через цю трубку. Це дуже розумний прилад — він виловлює стовбурові клітини. Через іншу трубку кров повертається у твоє тіло. Якщо нам вдасться зібрати достатню кількість стовбурових клітин, ми будемо зберігати їх у дуже холодній морозильній камері. Потім ти отримаєш хімієтерапію, що буде потужнішою, ніж будь-яка раніше, і твої стовбурові клітини покинуть тіло. Але ми повернемо ті, що щойно виловили з твоєї крові — щоб здорові сонечка і тромбоцити могли множитися у твоєму організмі.

Том охоче співпрацював під час процедури. Його мама, тато і лікарка пишалися ним.



ОСТРІВ МАРГІТ



Пізніше вони забрали трубки з ноги Тома, а наступного дня відпустили його додому. Цього разу хлопчик з мамою і татом зовсім не поспішали. Гарно світило сонце, тому вони пішли гуляти на острів Маргіт. Том попросив три кульки морозива. Звісно, третю не зміг з'їсти, тому віддав її татові. Вони спустилися до мінізоопарку. Тому найбільше сподобався маленький олень. Нарешті вони сіли на лавку на південному краю острова й насолоджувалися краєвидом. З острова відкривається чудовий вид на Буду і Пешт.

Мама, тато і Том довго сиділи на березі Дунаю, милуючись містом і спостерігаючи за човнами. Це був фантастичний, незабутній вечір разом!





ОБСТЕЖЕННЯ ПЕРЕД ТРАНСПЛАНТАЦІЄЮ

Для повного одужання Сюзі також потрібна була трансплантація. Її власні стовбурові клітини були хворими і слабкими, тому молодша сестра Розі стала феєю-рятівницею, віддавши частину своїх міцних та здорових! Батьки дуже пишалися донькою, яка витримала численні аналізи та обстеження, щоб врятувати сестру.
— Я хочу, щоб Сюзі повністю одужала! — усміхнулася дівчинка.

Перед трансплантацією лікарі мали переконатися, що в організмі Сюзі немає бактерій, грибів та вірусів. Вона пройшла низку аналізів крові, а також КТ, УЗД, рентген-обстеження. Не пам'ятаю, скільки саме аналізів, але головне, що все було гаразд, і пересадку клітин можна було продовжити.

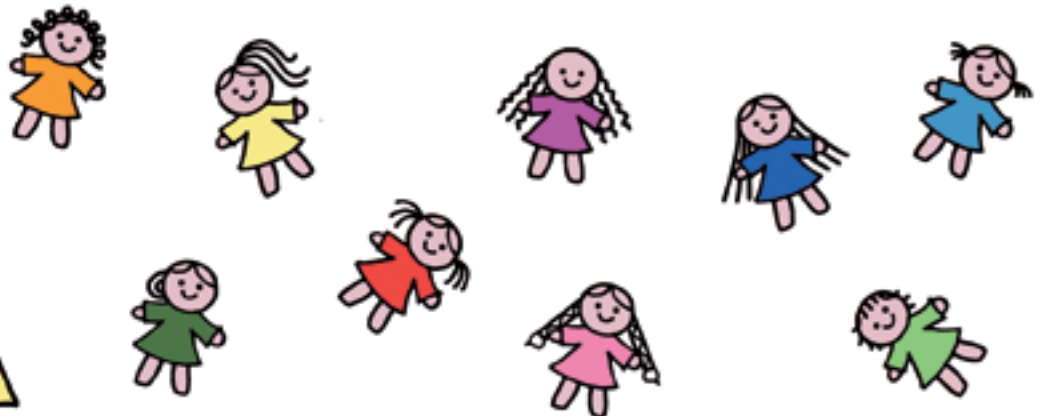
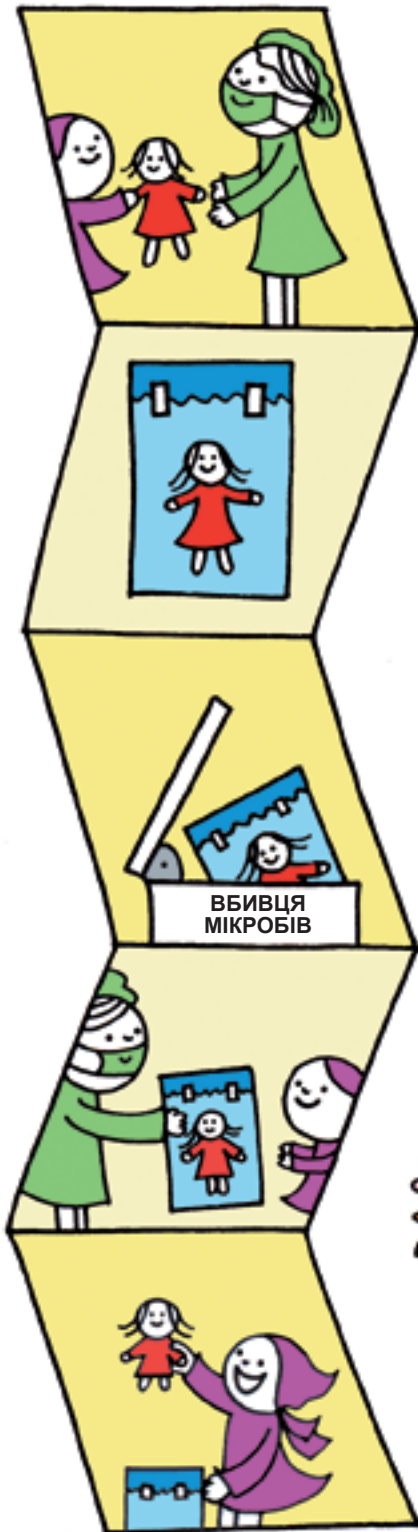




ПЕРЕВЕДЕННЯ У БОКС

Коли маленький пацієнт отримує нові стовбурові клітини, він повинен перебувати у стерильному приміщенні. Мікробам туди не можна, бо організм пацієнта, який чекає на трансплантацію стовбурових клітин, дуже слабкий і потребує захисту.

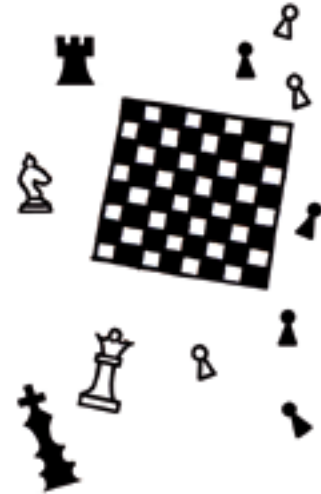
Тому Сюзі довелося переїхати в стерильну палату на кілька тижнів. Перед цим усі її речі простерилізували. З іграшок, одягу, книжок, олівців, телефону та усього, що Сюзі вирішила взяти з собою, видалили мікроби. Першою стерилізацію пройшла улюблена лялька. Її поклали в герметичний пакет, і медсестра помістила його до стерилізатора. Там було так гаряче й смердюче, що мікроби загинули або втекли. Коли Сюзі дістала ляльку з пакета, мікробів на ній не залишилося!





— Сюзі, а тепер давай уявимо, що ти принцеса і будеш жити у цій вежі кілька тижнів! Не так багато принцес мають такі апартаменти! Це дуже особливе місце, тому що ніякі мікроби не можуть потрапити всередину. Відсьогодні воно твоє, і ти можеш облаштувати його, як захочеш, — сказала медсестра.

Сюзі озирнулася навколо. Стіни були зеленого кольору, полиці й маленька шафа порожні, а ліжко було таким же, як і в інших палатах. Все було дуже чисте. Сюзі почала облаштовувати маленьку кімнату. Вона поклала свої іграшки на полицю, книги, телефон і журнали — в маленьку шафу, а свою улюблену ляльку — на ліжко. Тепер це місце було набагато більше схожим на дім. Дивно, але в апартаментах не було ванної кімнати. Тому Сюзі довелося митися в умивальнику. Через ризик кровотечі та інфекції їй не дозволяли чистити зуби, а лише полоскати рот. Також не дозволяли стригти нігті! Так, вона була, як справжня середньовічна принцеса. Мамі дозволили проводити цілий день із Сюзі. Проте ночувати їй доводилося окремо, в сусідній сімейній палаті.

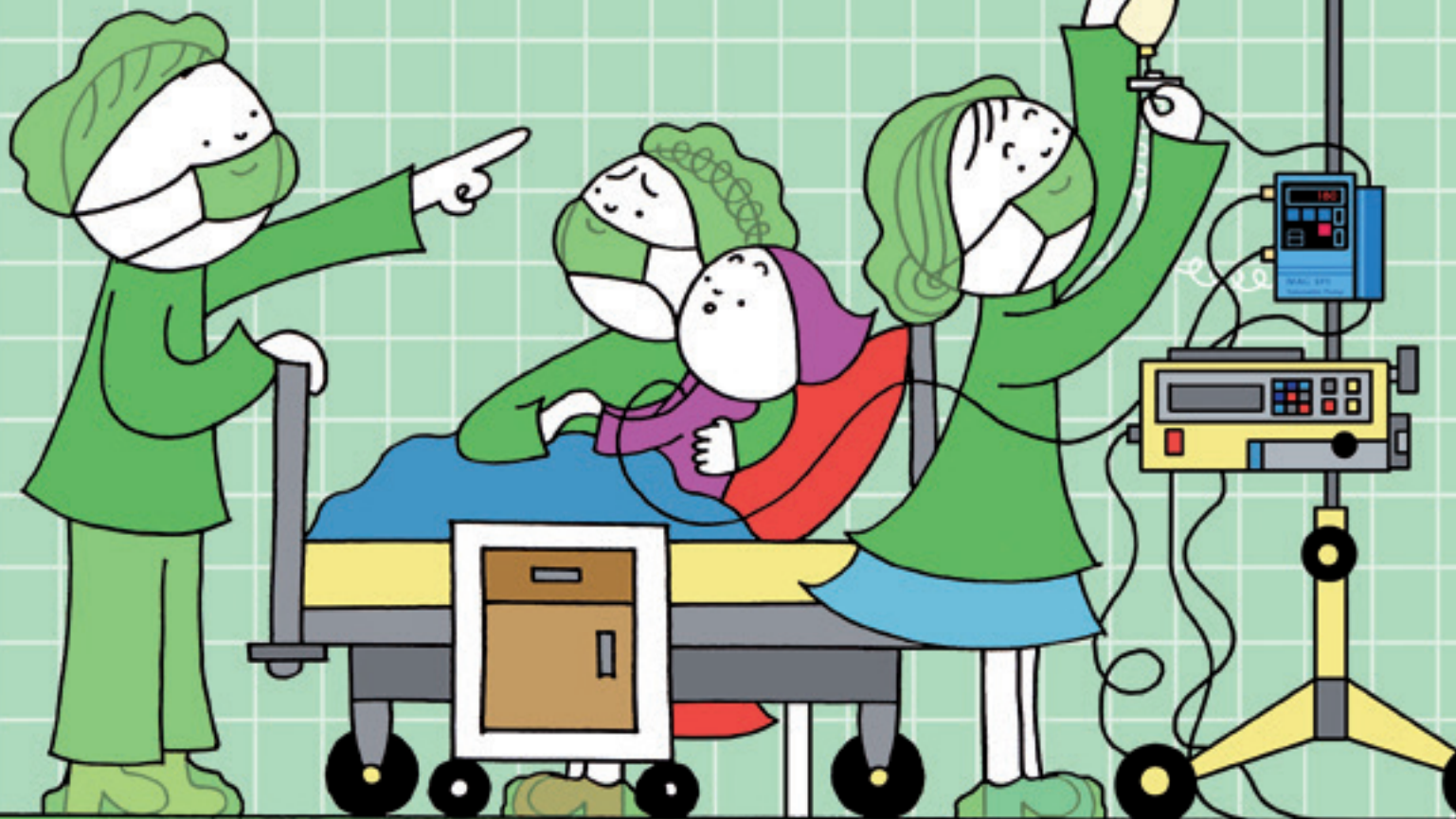


ДНІ МІНУС

Наступного дня почалося лікування Сюзі.

— Невдовзі ти отримаєш нове магічне лікування. Дні хімієтерапії називаються днями мінус, а у день 0 ти отримаєш стовбурові клітини від своєї молодшої сестри, феї Розі. Цього разу хімієтерапія буде набагато потужнішою, ніж ті, які ти отримувала раніше. Але це не обов'язково означає, що ти почуватимешся гірше. Якщо тобі стане погано чи щось піде не так, будь ласка, скажи! У нас є всілякі ліки та лосьйони, які допоможуть тобі почуватись краще. Ми подбаємо про тебе! — сказав лікар.

— Відтепер ми маємо дотримуватися найсуворіших правил. Усі, хто прийде до тебе, мають бути в масках, халатах і рукавичках. Якщо щось впаде на підлогу, це не слід піднімати. Спочатку треба покласти цю річ в стерилізатор, — сказала медсестра.

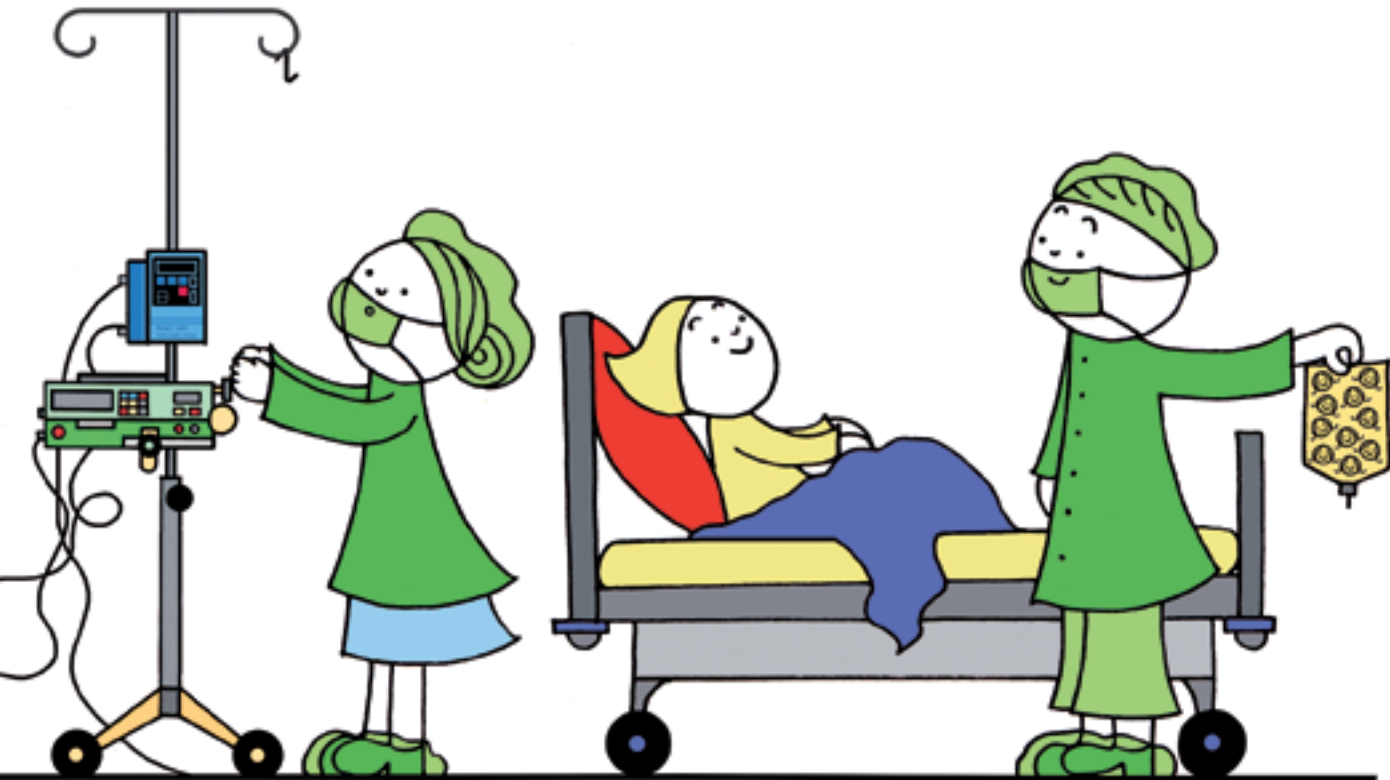


ДЕНЬ 0

День 0 настав.

— Тепер час перенести стовбурові клітини феї Розі у твоє тіло! Це зовсім неболяче. Ми закінчимо за тридцять хвилин. Нові стовбурові клітини знаходяться у цьому стерильному пакеті, і ми передамо їх тобі за допомогою фузі. Після цього нам залишиться тільки сидіти і чекати, поки розмножаться нові здорові сонечка, — сказав лікар.

— Принцесо Сюзі, добре запам'ятай цей день, 9 лютого, тому що відтепер лікарі завжди проситимуть тебе згадати його! До кінця свого життя ти будеш святкувати два дні народження: 13 липня, коли ти народилася, і 9 лютого, коли ти народилася заново! Мало хто може сказати те саме про себе! — привітно зазначила медсестра.

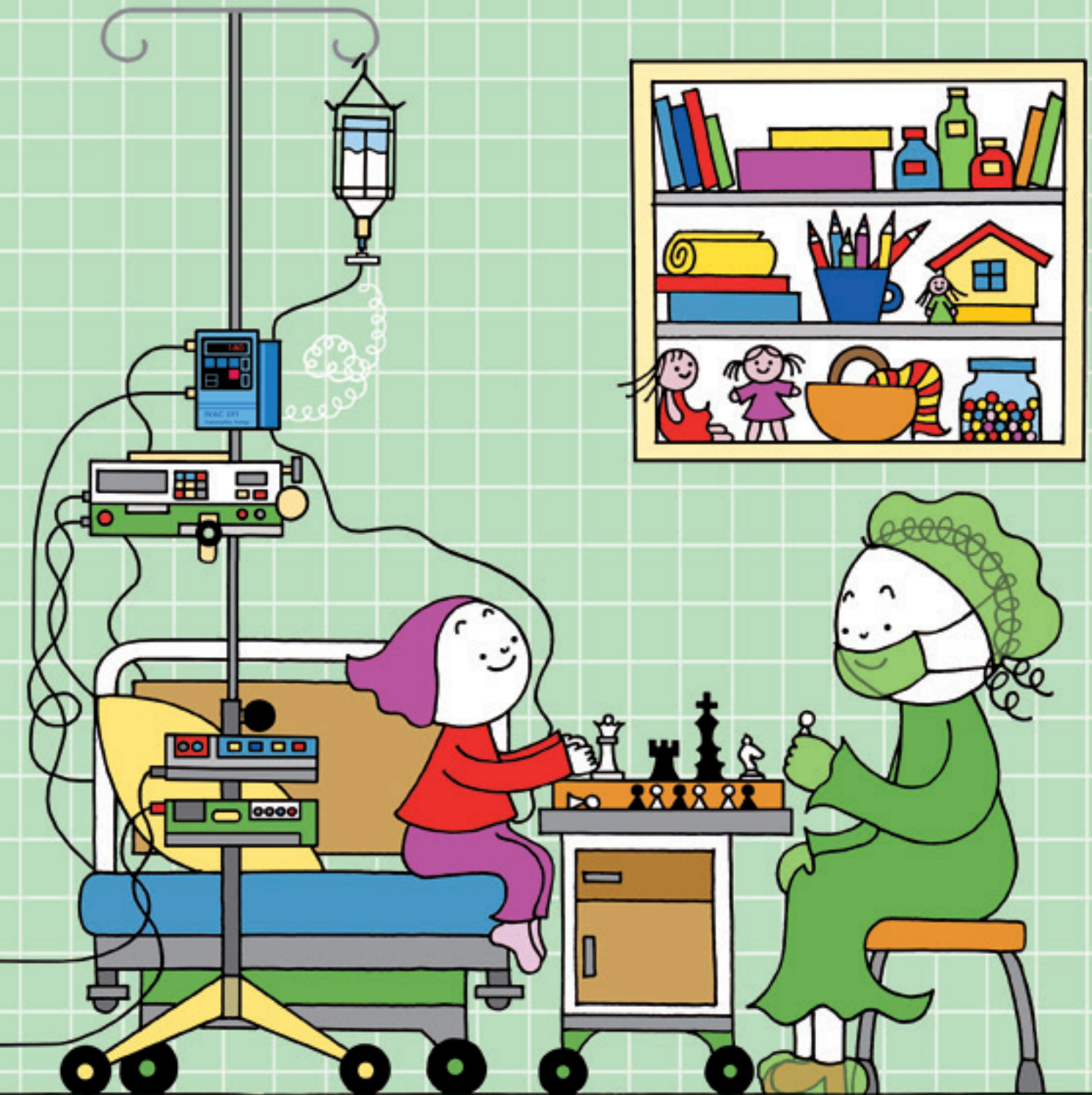




Тієї ночі Сюзі наснився чудовий сон. Вона побачила, як фея золотистим пером написала два дні її народження у великій книзі: 13 липня і 9 лютого! Ця фея була прекрасна, з блискучими золотистими крильцями і блискітками, що падали з її чарівної палички. Вранці, коли Сюзі прокинулася, вона виявила блискітки на своїй подушці!

«Може, я не спала?» — подумала вона, усміхаючись сама собі.





ПЕРЕБУВАННЯ У БОКСІ

Протягом наступних кількох тижнів Сюзі довелося звикнути до того, що їй не дозволяли виходити зі стерильного боксу. Це було нелегко, але мама та медсестри займалися із нею різними справами, щоб час у маленькій кімнаті минав швидше. Сюзі дуже швидко навчилася грати в шахи у дитячому садку, тому мама принесла їй гру з дому. Вона також взяла настільні ігри, кілька ляльок із сукнями, коробку з намистинками, папір та олівці, улюблені книжки, журнали доньки та кілька наборів карток. Звичайно, усі ці предмети потрібно було стерилізувати, перш ніж Сюзі могла ними гратися. Дівчинка з мамою виготовляли браслети та намиста, грали в шахи, багато розмовляли, малювали і грали в настільні ігри цілими днями.

У Сюзі також часто були приємні гості. Одного разу прийшла волонтерка, іншого разу — музикант, який заспівав пісень і показав Сюзі незвичний інструмент. Потім до неї прийшла художниця. Вона була настільки вправною, що Сюзі ледве могла дочекатися її повернення. Вона показала, як зробити підставку для рослин із різнокольорових ниток, як намалювати картину фарбою для скла і як створювати тварин, згортаючи різнокольоровий папір.

Але іноді у маленькій кімнаті час йшов дуже повільно. Найбільшою радістю були повідомлення, які вона отримувала з дому. Дівчинка просила маму перечитувати листи від старшого брата знову і знову. Молодші сестри надсилали їй малюнки та журнали, іноді вона отримувала доброзичливі листи від подруг з дитячого садка. Маленька пацієнтка була дуже рада, що друзі думають про неї.



АПЛАЗІЯ



Протягом кількох тижнів після трансплантації Сюзі почувалася дуже виснаженою і багато спала. Лікарі та медсестри щодня давали їй багато ліків... так багато, що вона не змогла їх усіх перерахувати! Іноді їй вводили десять різних інфузій одночасно! Вона отримувала антибіотики, знеболювальні, червоні сонечка, комара, що розмножує клітини, тромбоцити і багато інших ліків, таблеток і лосьйонів. Іноді Сюзі відчувала розчарування і хотіла піти додому. Її мама з розумінням ставилася до стану Сюзі й просила почекати ще трохи, оскільки вони вже так багато зробили!

Мама грала із Сюзі в гру мрії. Сюзі закривала очі й уявляла, що повністю одужала. Вона була сильною та щасливою вдома з мамою. Було літо і яскраво світило сонце. Після сніданку вони вирішили піти купатися.

— Ти відчуваєш запах чогось дуже смачного в повітрі? Що це може бути? — спитала мама.

— Солодка вата! — крикнула Сюзі й попросила вату з ванільним смаком. Її руки стали дуже липкими, тому вона побігла у воду купатися. Вона насолоджувалася прохолодною водою в жахливу спеку.



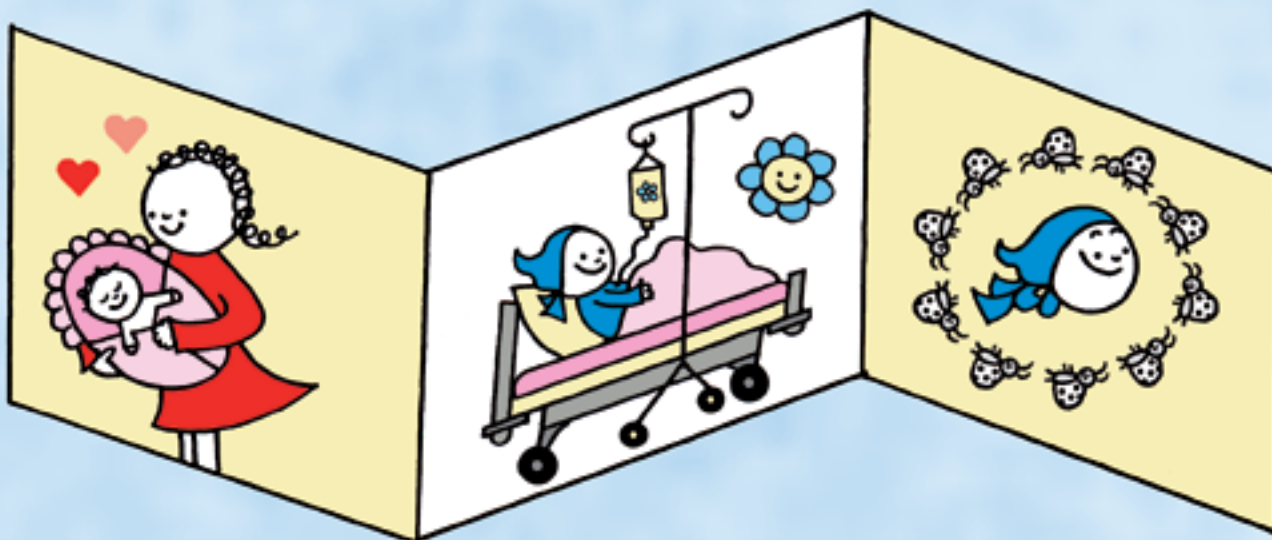
Під час цих ігор в мрію Сюзі та її мама завжди відвідували різні місця і робили цікаві речі. Тоді їй дозволялося гуляти лише уві сні, але незабаром настав час, коли це можна було зробити наяву!



ПРИЖИВЛЕННЯ КЛІТИН

— Так, принцесо Сюзі, сьогодні у твоїй крові з'явилися лейкоцити, а це означає, що твої білокрилі захисні сонечка нарешті вилізли з нори! Це дуже гарна новина! Незабаром ти будеш себе почувати набагато краще! — із задоволенням сказав лікар.

— Чудово! Це може бути мій третій день народження: окрім першого, коли я народилася, другий був, коли я переродилася, а третій, коли народилися мої нові сонечка! — радісно сказала Сюзі.





Відтоді дні у стерильному боксі минули набагато швидше. Мама і Сюзі постійно були разом. Грали в шахи, настільні ігри та карти. Також вони цілий день дивилися мультфільми та захопливі фільми, слухали музику. Сюзі дуже подобалися ці пісні. Її найбільшим бажанням було стати співачкою, коли виросте. Коли дівчинці стало краще, вона зачаровувала медсестер своїм співом.





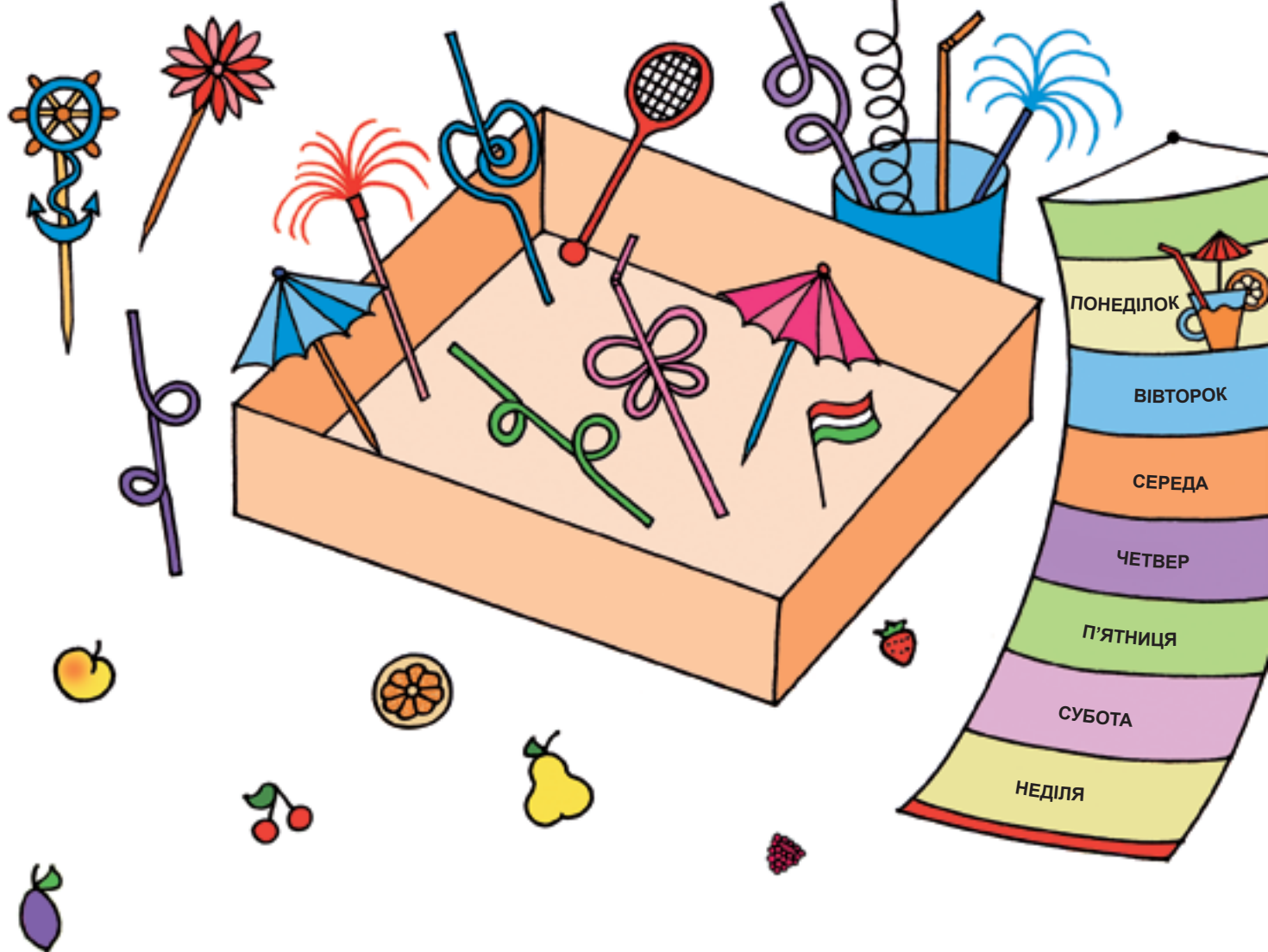
КОКТЕЙЛЬ



З кожним днем Сюзі почувалася краще, і незабаром її перевели до іншої палати. Тут була окрема ванна кімната. Невдовзі до неї завітав дуже особливий гість Сабољч, бармен, який змішував коктейлі. Щопонеділка протягом багатьох років Сабољч готував для маленьких пацієнтів коктейлі зі свіжих фруктів. Вони були дуже смачними і корисними, адже фрукти містять багато вітамінів. Сюзі ледве могла дочекатися зустрічі з ним!

— Полунично-апельсиновий коктейль готовий! — сказав Сабољч, передаючи смаколик.





Діти завжди були дуже раді бачити Саболяча. Деякі маленькі пацієнти зберігали прикраси для коктейлів, які давав їм бармен. Вони зібрали цілу колекцію в коробці! Деякі пацієнти навіть вивчили дні тижня, щоб знати, коли знову побачать Саболяча.



ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ

*Ось ми знову маємо стов-
бурові клітини, знову маємо*

*Ми вирушаємо разом
у цю подорож.*

*Це важко, безумовно!
Приживлення скоро
відбудеться.*

*Я не маю жодного уявлення,
Скільки у мене клітин.*

*Донорські клітини
— це хороші ліки,
Усі хвороби тікають.*

*Результат мого аналізу
крові покращився*

*Вже відкриваються чарівні
двері.*

*Я вже не можу дочекатися,
Я піду звідси.*

Я ношу маску, це дуже круто!

*Дуже скоро, через 100 днів,
я піду!*

*Далі я буду щасливо жити,
Я не буду боятися ніяких
хвороб!*

Незабаром Сюзі відпустили додому. Лікар пояснив мамі та дівчинці, про що їм потрібно знати та коли повертатися до лікарні для огляду.

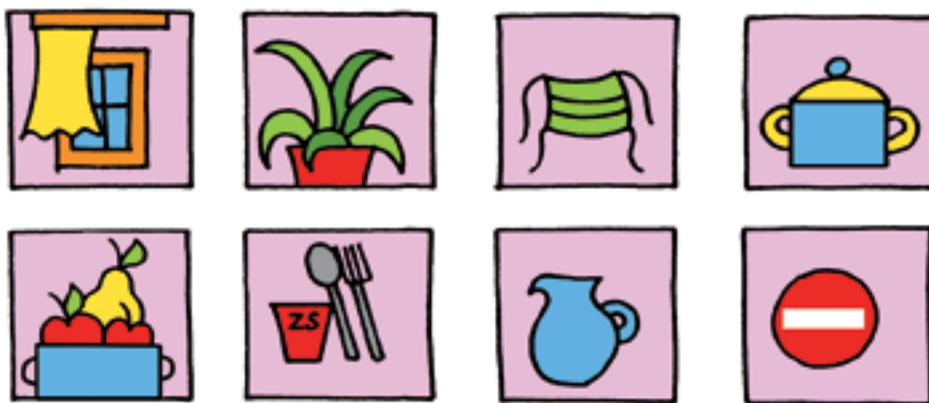
Сюзі була надзвичайно щасливою. Перед тим, як піти додому, вона прочитала палатну маршову пісню, яку написав один із лікарів. Вдома вона приклеїла її до дверей спальні і повторювала стільки разів, що незабаром вивчила напам'ять.



*Співати на мелодію дитячого
віршика під назвою «Голларе»*

На період 100 днів після трансплантації були встановлені ще суворіші правила:

1. Зняти штори, згорнути всі килими!
2. Винести всі рослини в горщиках!
3. Завжди носити маски!
4. Готувати все ретельно і їсти лише свіжоприготовані страви!
5. Овочі, фрукти і м'ясо можна їсти тільки після ретельного просмажування або варіння!
6. Іншим людям не використовувати чашку та столові прибори Сюзі!
7. Пити лише воду, яку кип'ятили не менше 5 хвилин!
8. Дотримуватися заборони на відвідування; приймати гостей лише у виняткових випадках!
9. Завжди дотримуватися правил!





ЗНОВУ ВДОМА

Сюзі була дуже щаслива нарешті спати у своєму ліжку. У першу ніч вдома їй наснився дуже хвилюючий сон. Вона поїхала у парк розваг і насолоджувалася улюбленим атракціоном — американськими гірками. Вранці вона розповіла про свій сон батькам, братам і сестрам. Сюзі не довелося довго чекати, її мрія збулася за кілька тижнів. Сюзі із сім'єю добре проводили час не лише на американських гірках, але й на каруселі та оглядовому колесі.



КІНЕЦЬ ВИПРОБУВАННЯ НА СМІЛИВІСТЬ, ТИ НАРЕШТІ ПОВНІСТЮ ОДУЖАВ(ЛА)

22 листопада! Це була важлива дата в житті Мартіна, Кеті, Тома і Сюзі, тому що відтоді вони насолоджувалися набагато більшою свободою.

Усі, у тому числі лікарі, медсестри, психологи, сім'ї, друзі та, звичайно, наші герої, використовували багато видів зброї, щоб перемогти порушників: операції, хіміотерапію, опромінення, сміливість, наполегливість і любов. Якщо все й надалі буде добре, Мартіну, Кеті, Тому і Сюзі більше ніколи не знадобиться лікування від раку!



Однак, щоб вони жили так само, як і до випробування на сміливість, мало пройти ще багато часу. Їм також довелося зробити багато речей, перш ніж можна було оголосити про повне одужання. Кеті та Мартіну слід було більше працювати з фізіотерапевтами, щоб мати змогу рухатися так, як вони це робили до хвороби.



МЕДИЧНІ ОГЛЯДИ

Після виписки наші герої мали повертатися до лікарні лише раз на місяць. Після трьох місяців медичних оглядів вони приходили ще рідше, і лише у поліклініку. Однак їм дозволили відвідувати відділення у будь-який час, щоб підтримати інших пацієнтів.



Четверо учасників випробування на сміливість рідко бачилися в поліклініці, але часто організовували спільні заходи за межами лікарні. Вони відвідали гори Матра, озеро Балатон, а також оглянули в Будапешті Рибальський бастион і Будинок парламенту з його численними вежами. Вони навіть каталися на канатній дорозі Будацької фортеці!





ЗНОВУ З ДРУЗЬМИ

Невдовзі порти, які нагадували їм про іспит на сміливість, зняли з маленьких пацієнтів. Дітям не довелося ночувати у лікарні — після короткої операції їх відпустили додому. Через шість місяців нашим героям знадобилася повторна вакцинація, оскільки через хімієтерапію їхні організми не могли легко відбиватися від зловмисників. Інколи доводилося робити МРТ, КТ, УЗД чи рентген-обстеження. Крім того, вони повинні були здавати аналізи крові, але все рідше і рідше.

Дітям дозволили ходити до школи та дитсадка, але їхні батьки стежили, щоб вони залишалися вдома, коли інші однокласники чи одногрупники хворіли. Їм доводилося наполегливо вчитися, тому що вони багато пропустили під час лікування і не могли надолужити все за один день. Героям довелося стати дуже терплячими і багато працювати, щоб наздогнати інших дітей, яким не довелося пробути стільки у лікарні.

Звісно, у них було вдосталь часу для гри вдома. Їхнім друзям дозволяли залишатися на піжамних вечірках і навіть спати в одній кімнаті.

Через три місяці всі четверо дітей знову змогли розчісувати своє волосся. Відтоді Мартін і Том неодноразово ходили до перукарів, а Кеті та Сюзі все ще зайняті відрощуванням своїх кіс.

А головне — вони правильно їли і пили. Діти сильно схудли під час випробування на сміливість і стали набагато слабшими у порівнянні зі своїми товаришами. Тепер вони могли їсти все, що їм заманеться! Не зупиняйтеся!

ПРОВІДИ

Коли настав час прощатися, лікар сказав їм:

— Ви маєте пишатися тим, через що пройшли! У нагороду за випробування на сміливість ви стали мудрішими навіть за дітей, старших на десять років. Розкажіть усім своїм друзям, як добре бути здоровим і що всі ми повинні дбати про себе. Не соромтеся своєї попередньої хвороби та випробування на сміливість, навіть, якщо багато що буде для вас важчим під час одужання! Коли ви станете дорослими, у вас буде така сама робота, як у інших людей, і ви також будете татами і мамами, як і ваші батьки!



КІНЕЦЬ



«Таблеточки» — благодійний фонд, який працює з 2011 року і надає допомогу дітям та їхнім сім'ям на кожному етапі лікування від раку.

Місія фонду — створювати умови для якісної медичної, психологічної допомоги та повноцінного життя онкохворих дітей та їхніх родин під час та після лікування.



Обстеження, придбання ліків в Україні та за кордоном, психологічна та паліативна підтримка, соціальна реабілітація, проживання біля лікарні — по цю та іншу допомогу у боротьбі з хворобою можна звернутися до фонду. Окрім цього, завдяки благодійникам і партнерам, фонд системно допомагає дитячим онковідділенням, захищає права онкохворих дітей, забезпечує підтримку та безперервний професійний розвиток медичного персоналу.

Адреса фонду: Україна, м. Київ, вул.
Омеляновича-Павленка 4/6,
14 поверх

Телефон: +380 67 464 87 74

Сайт: <https://tabletochki.org>

Ми поруч.
Ми разом.

Якщо вам потрібна
допомога



Дитинство в лікарнях



Ремонт приміщень у лікарнях, закупівля обладнання, відкриття нових просторів для дітей



Допомога дітям у ситуаціях, коли рак виявився сильнішим. Аби вони до останнього жили без болю і в комфорті



Щомісяця — 500 дітей та 12 лікарень під опікою



Соломія під час лікування
Квітень 2022 року



6-річна Соломія в «Охматдіті»
Травень 2022 року



Адресна допомога для 7500 тисяч сімей за 12 років роботи фонду



Реабілітація та психологічна допомога



Навчання та стажування для лікарів — аби діти мали ще якісніше лікування



Адвокація прав дітей та системних змін у дитячій онкології в Україні



Оренда житла поблизу лікарень для немісцевих родин



Допомога сотням дітей, у житті яких зараз дві війни — з раком та в країні



Дороговартісні обстеження та ліки з-за кордону, які недоступні в Україні







На виписці лікар сказав дітям: «Пишайтеся тим, через що ви пройшли. Ви успішно склали тест на сміливість і в якості винагороди стали мудрішими навіть за дітей, які старші від вас на десять років. Розкажіть усім вашим друзям, як добре бути здоровими, і що нам потрібно бути уважними до свого здоров'я. Не соромтесь подоланої хвороби й вашого випробування на сміливість. Навіть, якщо спершу багато речей будуть складнішими для вас, ніж раніше. Коли ви виростете, ви матимете роботу, як і усі інші люди, і ви станете татусями та матусями, як ваші батьки!!!»

НАД КНИГОЮ ПРАЦЮВАЛИ:

Еріка Бартош
Борсектний док. Черхаті Еріка
Енікьо Фьолдеші
Пийтер Хаусер MD
Крістіан Каллої MD
Ноура Лехоткої MD
Онномаріо Сентеш
Тоутний Коуня Корнийліо
Ілдіко Вончоу MD

